

Kort & Krachtig!

Uitgave van de vereniging KMK | jaargang 10 | nr. 39 | september 2023

Dennis Janssen
**'Kleine dingen
brengen echt
geluk'**

Temperaturen voelen in je fantoomhand / Feestelijk jubileum OEABG / Liliane Fonds / Stomprevisie / LIMB-art

A woman with red hair, wearing glasses and a red long-sleeved top and pants, is walking a black dog on a leash in a grassy park. She is smiling and looking towards the camera. The background shows trees and a bright sky.

“ Met deze nieuwe prothese kan ik beter fietsen en nog langer wandelen!

Wij brengen je in beweging!

Hilli raakte door een ongeval in haar jeugd haar linkerbeen kwijt. Ze leidt een actief leven als docent beeldende vorming en beeldend kunstenaar en maakt graag lange wandelingen. Wij maakten een nieuw soort bovenbeenprothese die haar veel vrijheid in bewegen geeft.

INHOUD!

VAN DE REDACTIE!

12 *PRODUCTEN!*

LIMB-art

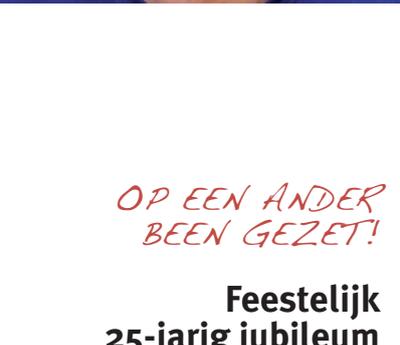
INTERNATIONAAL! **18**

**Liliane Fonds
Jauhara**

22 *INTERVIEW!*

**Dennis Janssen:
'We kijken naar
wat wél kan'**

*OP EEN ANDER
BEEN GEZET!* **34**

**Feestelijk
25-jarig jubileum**

Beste lezer,

Keuzestress! Daar had de redactie van uw lijfblad dit keer veel last van. Er gebeurt zóveel in de wereld van de prothesiologie, dat het soms lastig is om te kiezen welke onderwerpen we in 'Kort&Krachtig!' zullen oppakken. De redactie krijgt van allerlei kanten artikelen aangeboden en we zouden daarmee elk kwartaal een veel groter aantal pagina's kunnen vullen. Hopelijk hebben we voor dit septembernummer een goede keuze voor u gemaakt.

Dennis en Annemiek Janssen zijn de hoofdpersonen in dit nummer. Dennis onderging een ingrijpende amputatie en vocht zich door zijn positieve houding, samen met zijn gezin, weer terug naar een 'gewoon' leven.

Het komt bij veel van onze leden voor: na verloop van tijd ontstaan er stomproblemen. Jan Paul Frólke en Robin Atallah zijn gespecialiseerd in operaties waarbij de stomp gecorrigeerd wordt. Daardoor kan de beslissing om over te stappen naar een osseointegratie vermeden of uitgesteld worden.

Uiteraard blikken we ook terug op het geweldige jubileum van 'Op een ander been gezet'. Wat was het een feest!

In dit nummer kijken we ook veel over de landsgrenzen, met artikelen over het Liliane Fonds, de activiteiten van e-NABLE en de ontwikkelingen bij de Port Reitz School in Kenia. In Japan nemen de ontwikkelingen rond robotica en artificial intelligence een hoge vlucht. En ProReva startte een samenwerking met de Brit Mark Williams, de oprichter van LIMB-art.

En tot slot roepen we onze lezers (ú dus) op om zelf het maartnummer van 'Kort&Krachtig!' te vullen. Een experiment...

Veel leesplezier!

HARRY DIETZ

EN VERDER:

- 4 Voorwoord Siebe Doop / Kort
- 5 Contact / Column Hanneke Mooij
- 6 Rondom armen / Warm of Koud?
- 7 Producten / Science fiction wordt science fact...
- 9 Uit de praktijk / Corry van der Sluis en Jan Geertzen
- 10 Verenigingsnieuws / Levendige ledenvergadering / KMK komt naar u toe / Agenda / 10-jarig jubileum
- 15 Producten / De ArcX: een nieuwe prothesevoet
- 16 Medisch / Operaties aan de beenstomp
- 21 Kort / Column Karen Koller

- 26 Onderzoek / De rol van voeding, deel 2
- 27 Column Caroline van den Kommer
- 28 Producten / Vrijwilligersorganisatie e-NABLE
- 32 Op een ander been gezet / Afscheid Wendy de Rooij / Was het een haai? / Agenda / 25-jarig jubileum
- 37 Zilan / Column Veronique Gorter
- 39 ProtheseAcademie
- 41 Internationaal / Weer een scheepslading prothesen naar Kenia!
- 42 Voor elkaar / Colofon

Extra mogelijkheden om uw belangen te behartigen

Ik hoop dat iedereen een aangename zomer heeft gehad. Het KMK-bestuur heeft na een welverdiende vakantie de eerste overleggen alweer achter de rug. We staan, samen met de andere vrijwilligers, te popelen om er met jullie een mooi verenigingsjaar van te maken.

In mei hebben we in een mooie omgeving een goedbezochte en zinvolle algemene ledenvergadering gehad. Speciale gast was CDA-Tweede Kamerlid Joba van den Berg. Na haar inleiding ontstond een levendig gesprek waarbij zij de nodige zaken mee kreeg waar onze leden tegenaan lopen. Dit heeft onder andere geleid tot een aantal Kamer vragen aan de minister van VWS.

De kinderen en ouders van 'Op een ander been gezet' hebben begin juni een geweldig jubileumfeest gehad. In dit nummer van 'Kort&Krachtig!' staat een uitgebreide reportage over die dag.

Extra subsidie

Ik ben als penningmeester van KMK blij dat ik kan melden dat er vanaf volgend jaar aanzienlijk meer subsidiegeld beschikbaar wordt gesteld aan gehandicapten- en patiëntenverenigingen. Dat betekent dat we meer mogelijkheden krijgen om uw belangen te behartigen, meer bijeenkomsten kunnen gaan organiseren en meer informatiemateriaal kunnen laten maken. We gaan als bestuur bekijken hoe we deze gelden nuttig kunnen gaan besteden. Uiteraard houden we ons aanbevolen als er bij de leden van onze vereniging wensen en behoeften zijn omtrent zaken die nu niet plaatsvinden. Jullie suggesties zijn van harte welkom.

Gebruikersdagen

Graag wijs ik u nog op de speciale regionale prothesegebruikersdagen die KMK samen met enkele instrumentmakerijen in het najaar organiseert. Een mooie gelegenheid om u te laten informeren over nieuwe ontwikkelingen én om andere prothesegebruikers te ontmoeten. Elders in dit nummer staat informatie over deze dagen.

Ik wens jullie namens het bestuur allemaal een mooi, zinvol, ondersteunend en vooral gezond verenigingsjaar toe.

SIEBE DOOP

In de rubriek **KORT!** vindt u berichten over onderzoek & wetenschap, nieuwe producten, symposia, lezingen en algemeen nieuws.

Ú bepaalt wat er in het maartnummer van 'Kort&Krachtig!' komt

De redactie van dit mooie magazine (al zeggen we het zelf...) gaat ieder kwartaal op zoek naar interessante artikelen en verhalen om het blad te vullen. Dat lukt meestal wel en we krijgen steeds vaker teksten ongevraagd aangeleverd.

Voor het maartnummer van volgend jaar (2024) willen we onze lezers in de gelegenheid stellen om hun eigen ideeën, teksten, vragen, artikelen en verhalen aan te leveren. Dus ga voor of achter uw toetsenbord zitten en schrijf! Wat voor leuke of minder leuke ervaringen hebt u als prothesegebruiker meegemaakt? Welke oplossingen hebt u gevonden voor de problemen die u bent tegengekomen? Wat verwacht u van de vereniging KorterMaarKrachtig? Hoeveel behoefte hebt u aan contact met andere mensen die een amputatie hebben ondergaan of een prothese gebruiken? Kortom: u mag het allemaal zelf bepalen!

Stuur uw bijdrage vóór 29 december 2023 aan redactie@kortermaarkrchtig.com. We zijn heel benieuwd!

Skiën en snowboarden

Wil je de komende winter skiën of snowboarden? Wil je weten of dat (weer) zou kunnen met een amputatie of reductiedefect? De Vereniging van Gehandicapte Wintersporters (VGW) kan je verder helpen. Eerst een proefles op een skibaan in Nederland en dan een week de sneeuw in voor het echte werk? Er is veel mogelijk voor jong en oud. Kijk op de site vgw-online.nl of mail nadinedonders@kortermaarkrchtig.com met al je vragen.

Contact!

Postadres:
KorterMaarKrachtig
Brinkstraat 133-8
7512 EC Enschede

Bestuur

Voorzitter: [Sepholine Loman](#)
voorzitter@kortermaarkrchtig.com

Penningmeester: [Siebe Doop](#)
penningmeester@kortermaarkrchtig.com

Secretaris: [Martin Zandt](#)
secretaris@kortermaarkrchtig.com
Bureau KMK: 06 2211 1485

Bestuursleden algemeen

[Nadine Donders](#)
nadinedonders@kortermaarkrchtig.com

[Rob Smit Duijzentkunst](#)
robmitduijzentkunst@kortermaarkrchtig.com

[André Drost](#)
andredrost@kortermaarkrchtig.com

[Albert Velthuis](#)
albertvelthuis@kortermaarkrchtig.com

Vrijwilligerscoördinatoren

[Mary van Dijk en Karel Verlangen](#)
maryvandijk@kortermaarkrchtig.com

Ledenadministratie

leden@kortermaarkrchtig.com

Verzendhuis KMK (brochures, folders, magazines)

[Mary Hellings](#)
06 1377 6238
folders@kortermaarkrchtig.com

Website en social media

www.kortermaarkrchtig.com
webmaster@kortermaarkrchtig.com
www.facebook.com/Korter-Maar-Krachtig-137102523086574/
facebookbeheer@kortermaarkrchtig.com
www.linkedin.com/company/kortermaarkrchtig/
twitter.com/Kortermaark

Redactie 'Kort & Krachtig!'

[Harry Dietz](#), [Rosanne Faber](#), [Caroline van den Kommer](#),
[Annelies van Lonkhuyzen](#) en [Hannah Jimmink](#)
redactie@kortermaarkrchtig.com
06 2211 1485

Banknummer (IBAN)

NL37ABNA 0433681365

COLUMN!

Dankbaar

De Facebookers onder ons kennen het fenomeen 'herinneringen'. Voor degenen die niet bekend zijn hiermee: het socialemediaplatform komt dagelijks met een overzichtje van hetgeen je eerder op die dag gedeeld heb, een jaar terug, twee jaar terug enzovoort. En zo werd mij een paar weken geleden deze herinnering voorgeschoteld, waarbij ik me zo kan voorstellen dat een

flinke dosis morfine wel debet is geweest aan de fantasierijke ingeving van die dag...

22 juni 2022: Prof. Dr. Paul Jutte (!) en de Zweedse chirurg Prof. Dr. Rickard Brånemark gaan gekleed in petrol gekleurde pakken met zwarte boorden waarbij Jutte de laatste trend volgt door de broekspijpen in de sokken te stoppen. De Zweed laat ze casual los hangen. Beide heren kiezen voor appelgroene Crocs en hippe mintgroene mutskraagshaws welke zeer waarschijnlijk binnenkort het modebeeld op straat zullen bepalen. De dame in het midden draagt een kobaltblauwe blouson voorzien van zilverkleurige drukknopen op de schouders en verleidelijk open achterzijde (wegens begrijpelijke redenen niet zichtbaar op de foto). Het mannelijke duo heeft zich vervolgens, op een kwartier na, vier uur lang gestort op de operatie waarbij mevrouw verlost werd van drie (!) kilo overtollig weefsel en voorzien werd van een presentje in de vorm van een implantaat. Dhr. Jutte toont tijdens het nagesprek, aan het einde van de dag, een smetteloos sneeuw witte jas met borstpockets, een heuse klassieker die in geen enkele garderobe mag ontbreken! Beide heren waren na afloop zeer tevreden over de ingreep, morgen is de grote dag waarop het cadeautje wordt uitgepakt en zichtbaar wordt voor de draagster. Benieuwd!

Met uiteraard bijgaande foto. Ik kan me nog wel de uiterst verbaasde blikken van alle aanwezigen herinneren toen ik om een foto vroeg. Dat zal inderdaad niet vaak voorkomen, vermoed ik zo, dat een patiënt vlak voordat deze onder zeil wordt gebracht met zo'n verzoek komt. Ik ben blij dat ik de foto heb: het markeert voor mij een hele belangrijke periode in mijn leven. Zó dankbaar dat ik voor osseointegratie heb gekozen!

HANNEKE MOOIJ

Warm of koud?

In de rubriek 'Rondom armen!' berichten wij u regelmatig over onderzoek dat we in Nederland uitvoeren, maar in het buitenland wordt ook veel interessant onderzoek gedaan. Daarom deze keer een bijdrage over onderzoek verricht in Zwitserland ¹. Mogelijk hebt u er al over gehoord, want dit onderzoek was een paar maanden geleden ook in het nationale nieuws ^{2&3}. De onderzoeksgroep heeft onderzocht of mensen met een armamputatie via sensoren temperatuurverschillen konden voelen in hun fantoomhand (de ontbrekende, geamputeerde hand).

Verschillende temperaturen

Wij gebruiken onze handen om interactie te hebben met onze omgeving. Het herstel van gevoel in een prothesehand is belangrijk om betrouwbaar en veilig voorwerpen te kunnen grijpen, waardoor de prothese meer een onderdeel van het lichaam wordt. In eerdere onderzoeken is aangetoond dat het mogelijk is om vormen, stijfheid en bepaalde texturen te voelen via sensoren in de prothese. Maar het was nog niet mogelijk om temperatuurverschillen te voelen. Dit is nu wel gelukt.

De onderzoekers onderzochten 27 mensen met een armamputatie. Ze stimuleerden verschillende plekken van de huid van de stomp met een klein, vierkant apparaatje voorzien van een siliconenbolletje (genaamd MetaTouch) dat temperaturen van 25°, 32° of 37°C kon overbrengen. De onderzoekers vroegen de deelnemers aan te geven waar en hoe sterk ze de temperaturen waarnamen in hun fantoomhand. Zij tekenden dit in op fantoomhandkaarten. Vijftien deelnemers (56%) waren in staat om op een relevante manier aan te geven waar ze de

6

temperatuurprikkel voelden in hun fantoomhand. Een deelnemer zei bijvoorbeeld: 'Ik voel dat je mijn linker(fantoom)-wijsvinger aan het afkoelen bent'.

Verschillende materialen

Vervolgens ontwikkelden de onderzoekers een draagbaar systeem (genaamd MiniTouch) voorzien van een heel dunne temperatuursensor, die in een prothese kan worden gemonteerd. Negen mensen met een armamputatie, die in het vorige experiment in staat bleken om temperatuurverschillen te lokaliseren in hun fantoomhand, gaven gedurende vier minuten aan welke temperatuur (15°, 24° of 40°C) zij voelden. Heel warm (40°C) en heel koud (15°C) konden goed worden onderscheiden, maar de middelste temperatuur (24°C) was moeilijker te bepalen. Daarna moesten de deelnemers de temperatuur van glas, koper en plastic identificeren. Plastic voelde het warmst aan en koper het koudst, glas zat daar tussenin. De deelnemers waren in 66% van de testen in staat om de temperatuur en daarmee het juiste materiaal te identificeren. Identificatie met de intacte hand leverde overigens vergelijkbare resultaten op.

Als laatste werden twee deelnemers gedurende drie achtereenvolgende dagen onderzocht om te bekijken of het temperatuurgevoel in de fantoomhand stabiel bleef over de tijd. Dit bleek voor slechts 25-30% van de gestimuleerde huidgebieden zo te zijn. In de overige fantoomgebieden waar eerst wel temperatuur gevoeld werd, werd dit over de tijd niet meer gevoeld. De betrouwbaarheid van de metingen is daarmee nog onvoldoende.

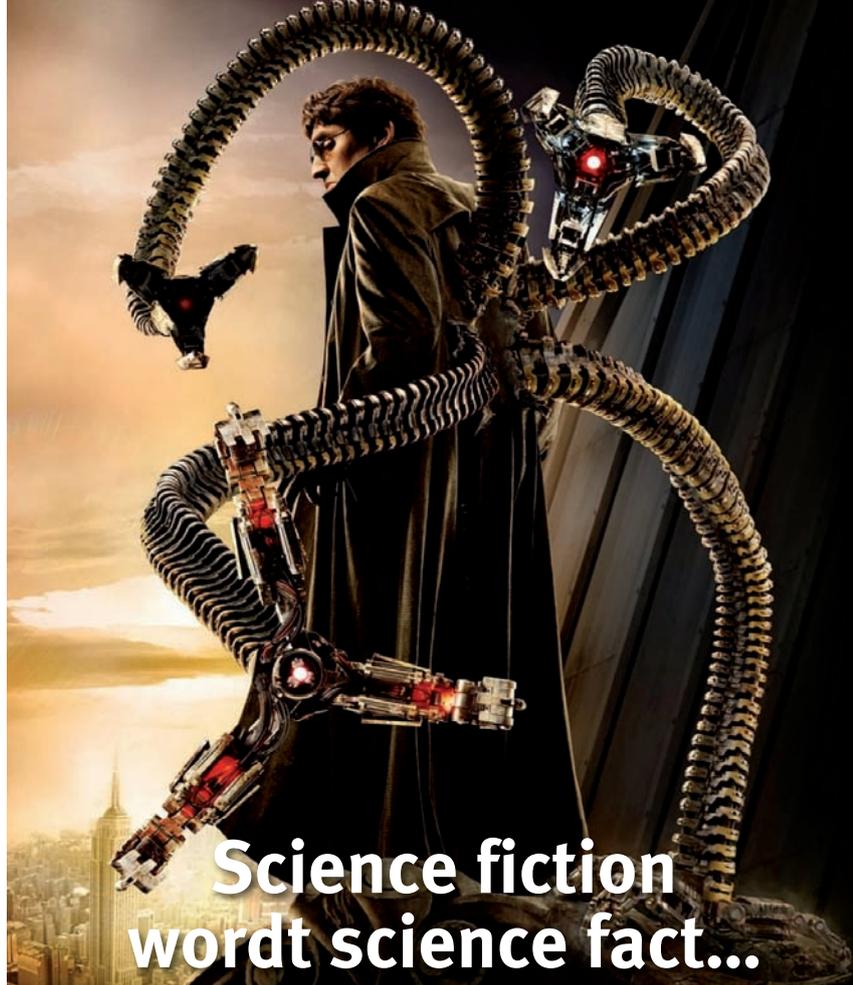
Resultaten

De resultaten van het onderzoek laten zien dat sommige mensen met een amputatie in staat zijn om verschillende temperaturen te lokaliseren in hun fantoomhand. Daarbij waren, logischerwijs, grotere temperatuurverschillen gemakkelijker te onderscheiden dan kleine. Maar niet alle mensen met een amputatie waren in staat om temperatuur waar te nemen in hun fantoomhand. De onderzoeksresultaten zullen daarom ook niet voor iedereen toepasbaar zijn. Toch is dit vernieuwende onderzoek wel veelbelovend, niet alleen omdat er (gedeeltelijk) goede resultaten zijn behaald, maar ook omdat er bij deze methode geen operatie nodig is om temperatuurgevoel te genereren. Het zal nog wel een tijd duren voordat deze technieken ingebouwd kunnen worden in een prothese en u daarvan ook daadwerkelijk zult kunnen profiteren.

CORRY VAN DER SLUIS, IRIS VAN WIJK EN MAAIKE LANGE

Referenties:

1. Iberite F, Muheim J, Akouissi O et al. Restoration of natural thermal sensation in upper-limb amputees. *Science* 380, 731-735 (2023)
2. Warmte voelen met je fantoomhand: 'Mijn ledemaat is terug' (nos.nl)
3. <https://www.ad.nl/gezond/nieuwe-technologie-laat-geamputeerden-warmte-en-kou-voelen-in-ontbrekende-hand~ac58164d/>

Science fiction wordt science fact..

Als u de Spider-Manfilms kent, dan kent u vast wel ook Doctor Octopus, een schurk die gebruik maakt van vier robotarmen die hij onafhankelijk van elkaar kan bewegen. Die science fiction lijkt werkelijkheid te worden, want het Japanse bedrijf Jizai Arms heeft een systeem ontwikkeld van robotachtige ledematen, bestaande uit zes armen die kunnen worden bestuurd door degene die ze draagt.

Het systeem bestaat uit een draagbare basiseenheid met zes terminals en afneembare robotarmen die door de drager kunnen worden bestuurd. De robotprothesen zijn extreem flexibel, waardoor ze een breed scala aan taken kunnen uitvoeren. Toepassingen kunnen variëren van gebruik in een magazijn tot een operatiekamer in een ziekenhuis. Jizai-armen zijn eenvoudig te bedienen: de drager bestuurt ze met zijn eigen bewegingen en creëert zo het gevoel dat ze een natuurlijk verlengstuk van zijn eigen lichaam zijn.

Vervanging van ontbrekende ledematen

Waar deze armen de meeste invloed zouden kunnen hebben, is bij het verbeteren van de levenskwaliteit van mensen met een beperking. Mensen met ontbrekende ledematen kunnen de armen gebruiken als vervanging, waardoor ze taken kunnen uitvoeren die anders bijna onmogelijk zouden zijn. De technologie heeft het potentieel om de flexibiliteit en het bewegingsgemak van mensen met een beperking echt te transformeren. Het gebruik van draagbare robotica komt steeds dichterbij en biedt veel opwindende en innovatieve mogelijkheden. Naarmate er meer vooruitgang wordt geboekt op het gebied van robotica en artificial intelligence, kunnen we nog indrukwekkende innovaties verwachten met veel mogelijke toepassingen die het leven van mensen gemakkelijker en flexibeler maken. De toekomst is dichterbij dan we denken!

zondag 1 oktober

Bredase Singelloop

OIM Orthopedie doet weer met een team van pro- en orthosedragers mee aan de Singelloop in Breda. Kom je ons op zondag 1 oktober aanmoedigen?

Startlocatie: Claudius Prinsenlaan (Stadskantoor)

Finish: op de Grote Markt

OIM **aktief**

Professor dr. Corry van der Sluis is in het Universitair Medisch Centrum Groningen (UMCG) als revalidatiearts trekker voor het aandachtsgebied Arm- en Handaandoeningen. Zij is hoogleraar voor dit specifieke aandachtsgebied en stimuleert de arm- en handrevalidatie binnen de patiëntenzorg, het onderzoek, de opleiding en het onderwijs. In deze column schrijft ze over haar werk als revalidatiearts in het UMCG.

Warm

Op een snikhete dag in juni, alweer zo'n drie maanden geleden, werd in het UMC Groningen een open dag georganiseerd vanwege het 225-jarig bestaan. Iedereen die eens een kijkje achter de schermen wilde nemen, was welkom. Het publiek stroomde massaal toe.

Armprothesen

Onze polikliniek revalidatiegeneeskunde deed ook mee en liet diverse interessante aspecten van het revalideren zien: lopen in een gangbeeldlaboratorium, eenhandig pinda's doppen, spalken maken en nog veel meer. Vanuit onze onderzoeksgroep lieten wij de belangstellenden kennis maken met armprothesen die aan een intacte arm kunnen worden gedragen. We konden mensen zowel myo-elektrische als lichaamsbekrachtigde prothesen laten uitproberen en voor de kinderen hadden we twee kinder-myo-elektrische prothesen. Dit bleek een groot succes! Degenen die de lichaamsbekrachtigde prothesen uitprobeerden, waren verbaasd dat een eenvoudige grijper zo functioneel bleek.

Respect

De gebruikers van de myo-elektrische prothesen waren verwonderd dat ze de prothesehand konden openen en sluiten door slechts de spieren van hun onderarm aan te spannen. Veel bezoekers lieten zich informeren over de precieze werking van de prothesen. Zij leerden redelijk snel de hand te openen en sluiten, maar de 'ultieme test', het vastpakken en loslaten van een plastic bekertje zonder dit kapot te knijpen, bleek voor de meesten een brug te ver. De bezoekers uitten respect voor de vele trainingen die nodig zijn om vaardig met een prothese te worden, zoals het leren doseren van kracht.

Mooi vak!

We demonstreerden ook onze nieuwe virtual reality-omgeving, waar de mensen met een VR-bril op koffie konden zetten in een virtuele keuken door een prothesehand aan te sturen. Ook hiervoor stonden de bezoekers in de rij! Het was warm in de polikliniek, maar de bezoekers en medewerkers lieten zich hierdoor niet uit het veld slaan. Hopelijk zijn door deze demonstraties kinderen en jongeren warm geworden voor de zorg en vooral voor het mooie vak revalidatie!

PROF. DR. CORRY VAN DER SLUIS, REVALIDATIEARTS UMCG

Professor dr. Jan Geertzen is revalidatiearts en hoogleraar Revalidatiegeneeskunde in het Universitair Medisch Centrum Groningen (UMCG). Hij is gespecialiseerd in moeilijke problemen in de amputatie(-chirurgie) en prothesiologie van het been. Professor Geertzen is (mede)auteur van veel (inter)nationale artikelen en boeken op het gebied van amputatie en prothesiologie.

Over de grenzen

Ik was begin juni bij een internationaal wereldcongres van revalidatieartsen en mocht twee workshops geven. De ene workshop ging over transculturele revalidatie bij mensen met een beenamputatie, de andere over moeilijke casuïstiek (zoals forse dwangstanden van heup en/of knie). Bij die tweede workshop ging het over de vraag hoe je in zo'n geval toch een prothese kunt aanmeten. En ook over de vraag of revalidatie met een prothese mogelijk is bij mensen met een hersenbloeding. De docenten met wie ik de workshops organiseerde kwamen uit Colombia, Argentinië, de Nederlandse Antillen en Nederland.

Verschillen

In de voorbereiding van de workshops kwamen de verschillen tussen de landen al snel naar voren. Vooral de financiële situatie in een land of regio is bepalend voor wat je kunt doen. Weer raakte ik ervan doordrongen hoe goed wij het hier in Nederland geregeld hebben in vergelijking met Zuid- en Midden-Amerikaanse landen maar ook in vergelijking met Curaçao. Dr. Juan Martina (nu werkzaam bij Libra) liet haarscherp op alle fronten (medisch, sociaal, financieel enzovoort) het verschil met Nederland zien.

Innovatiever

Tijdens de goedbezochte workshops verdween uiteindelijk het evidence based handelen helemaal naar de achtergrond. Bij de bespreking van de moeilijke casuïstiek viel op dat men in de andere werelddelen innovatiever is, mogelijk gedwongen door de beperkte beschikbaarheid van prothese-onderdelen en van de financiële middelen. Dit soort bijeenkomsten zet je als arts weer aan het denken. In individuele gevallen valt in Nederland best nog wel het een en ander te verbeteren maar we hebben het hier in grote lijnen helemaal niet slecht geregeld. Het gras is niet altijd groener aan de overkant!

PROF. DR. JAN H.B. GEERTZEN, REVALIDATIEARTS UMCG

VERENIGING!

Levendige ledenvergadering

Op 13 mei namen ruim veertig leden van Korter Maar Krachtig deel aan de jaarlijkse algemene ledenvergadering in het mooie Maximapark in Utrecht. Tijdens het formele deel van de vergadering gaven de bestuursleden van KMK informatie over de activiteiten in het afgelopen jaar en over de plannen voor het komende jaar. Daarna legde Tweede Kamerlid Joba van den Berg uit hoe lobbyen in de Haagse politiek werkt en vroeg de aanwezigen om voorbeelden van problemen bij de hulpmiddelenverstrekking. Daar werd gretig gebruik van gemaakt en dat heeft geleid tot een aantal Kamervragen (waar overigens een aantal nietszeggende antwoorden van de minister op kwamen). Wout Werker van het Fonds Gehandicaptensport gaf een interessante uitleg over de activiteiten waarmee Uniek Sporten zoveel mogelijk mensen in beweging wil krijgen. Alle presentaties zijn terug te kijken op de website van KMK.

"Peter hielp mij aan de perfecte prothese!"

Karin Keeler - Huls
Klant van RRT

Peter Vlaanderen
Orthopedisch adviseur

www.rrt.nl
Telefoon 088 999 0 777

Roessingh Revalidatie Techniek is erkend producent en leverancier van orthopedische hulpmiddelen en revalidatie-artikelen.

VERENIGING!

KMK komt naar u toe!

De inloophmomenten van KorterMaarKrachtig zijn bij de meeste lezers al wel bekend. Deze informatieochtenden en -middagen worden bij revalidatiecentra en ziekenhuizen georganiseerd en zijn vooral bedoeld voor mensen die kortgeleden een amputatie hebben ondergaan of deze binnenkort nog moeten ondergaan. Vrijwilligers van KMK geven informatie, delen brochures en folders uit en proberen zo goed mogelijk vragen te beantwoorden.

Prothesegebruikersdagen

Het bestuur kreeg steeds vaker te horen van KMK-leden dat er daarnaast ook veel behoefte is aan regionale contactmomenten voor mensen die al (veel) langer geleden een amputatie hebben ondergaan, ook om op de hoogte te blijven van nieuwe ontwikkelingen op het gebied van prothesen en orthesen. Daarom heeft het KMK-bestuur besloten om, samen met een aantal instrumentmakerijen, meerdere 'prothesegebruikersdagen' te organiseren.

Goes en Eindhoven

Dit jaar zullen die dagen worden gehouden in **Goes (30 september bij Gardeslen)** en **Eindhoven (4 november bij Heckert & Van Lierop)**, telkens op een zaterdag. Verdere informatie over deze dagen is te vinden op de website van KMK (www.kortermaarkrchtig.com). In het najaar zullen ook gebruikersdagen worden georganiseerd in Dordrecht (Livit) en Zwolle (ProReva). Op 17 februari 2024 vindt er een speciale 'armendag' plaats bij het UMC in Groningen. Houd de website van KMK in de gaten!

Agenda

Let op: de data van de inloophmomenten worden niet meer in dit overzicht opgenomen. Dankzij het vele werk van onze vrijwilligers zijn er zóveel inloophmomenten, dat ze voortaan permanent te bekijken zijn op www.kortermaarkrchtig.com/inloophmomenten.

Zaterdag 23 september 2023

Buitenbeentjesdag bij Wilgje Buitensport in Buren.
Voor de leden van 'Op een ander been gezet'.

Zaterdag 30 september 2023

Prothesegebruikersdag bij Gardeslen in Goes (10:00 - 14:00 uur).
Alle leden in Zuidwest-Nederland hebben een uitnodiging ontvangen.

Zaterdag 4 november 2023

Prothesegebruikersdag bij Heckert & Van Lierop in Eindhoven.
Alle leden in Zuidoost-Nederland hebben een uitnodiging ontvangen.

KMK bestaat 10 jaar

Op 13 oktober is het 10 jaar geleden dat de vereniging KorterMaarKrachtig werd opgericht. Reden voor een feestje, zou je zeggen. Maar omdat we dit jaar ook al het 25-jarig bestaan van de werkgroep 'Op een ander been gezet' uitgebreid hebben gevierd, heeft het bestuur besloten om het jubileum te verplaatsen naar voorjaar 2026, als het koperen jubileum wordt gevierd. We zijn nog op zoek naar KMK-leden die willen meehelpen met de voorbereidingen van dat feest...

Meld je aan via secretaris@kortermaarkrchtig.com.

Contactpersonen van KMK

Onderbeenamputatie	Herman Ferguson	Rotterdam	06 5354 3856
	John van de Pas	Nieuwerkerk a/d IJssel	06 5138 5347
	Ronald Gerrits	Nijmegen	06 5069 6369
	Mary van Dijk-Jabaaij	Epe	06 1315 8381
Omkeerplastiek	Erwin Oostrom	Kronenberg (Limburg)	06 4098 0592
Knie-exarticulatie	Angelina Windsant	Burum (Friesland)	06 4658 5572
	Akkie Emmaneel	Emmen	06 3632 1561
Bovenbeenamputatie	Reinoud Liefing	Amsterdam	06 5200 1668
	Aad Tander-Hendriks	Baarn	06 1040 7381
	Jacqueline van Brakel	Mookhoek (Z-H)	06 1365 7876
	Symen Sybrandy	Beetsterzwaag (Friesland)	06 5325 4895
	Marian Goutziers	Roosendaal	06 4032 5091
Osseointegratie bovenbeen	Richard Kusters	Leiderdorp	06 2933 6380
	Reinoud Liefing	Amsterdam	06 5200 1668
Hand-/armamputatie	Erica de Graaf	Drachten (Friesland)	06 5179 1419
Reductiedefect volwassenen	Ron van den Hoogenhoff	Nieuwegein	06 2266 2069
Ouders van een kind met een amputatie of een reductiedefect	Nicolaas Bessels	Eefde	06 1101 8300
	San Vermaas	Zevenbergen	06 4649 5866

Hoe paralympisch zwemmer Mark Williams ondernemer werd

LIMB-art bestaat sinds 2017, maar begon eigenlijk al in 1982, toen Mark Williams zijn been verloor. ‘De dag dat ZKH Prins William werd geboren, is het leven van prinses Diana en het mijne voorgoed veranderd,’ grapt Mark, levensgenieter, familieman en eigenaar van LIMB-art uit Wales.

Dat je het leven niet kunt sturen, wordt wel duidelijk uit het levensverhaal van Mark. ‘Als klein jongetje wilde ik een Amerikaanse vrachtwagenchauffeur worden. Ik denk dat het kwam door het kijken naar de film *Convoy*’, bedenkt hij. ‘Maar mijn leven kreeg een heel andere wending.’

Doorzettingsvermogen, focus en (com)passie

Mark gelooft niet in ‘kan niet’ of ‘lukt niet’. Zijn motto is: ‘Geen excuus, je kunt het! En anders vind je een manier!’ Deze levenshouding heeft hem ver gebracht. Door het verlies van zijn been ging hij zwemmen. Hij werd medaillewinnaar op de Paralympische Spelen in Seoul in 1988 en wereldkampioen op het WK van 1989 in Miami. In zijn carrière bij Ecolab schopte hij het tot manager voor Europa, het Midden-Oosten en Afrika. ‘Ik haal mijn geluk nu uit andere dingen dan vroeger; bij Ecolab ging ik 25 jaar lang voor het grote geld. Als eigenaar van LIMB-art word ik betaald met een glimlach en het

geluk van anderen. En dat is onbetaalbaar!’ Mark zoekt continue naar manieren om het leven van mensen met een lichamelijke beperking te verbeteren. Hij heeft hart voor zijn klanten en gaat voor het maximaal haalbare. Voor de cover van een Pink Floyd-fan regelde hij bijvoorbeeld de daadwerkelijke handtekening van de legendarische drummer van de band. Die (com)passie wordt opgemerkt. Hij won verschillende ondernemersprijzen. En op de dag van het interview heeft hij haast: de *shadow secretary of state* komt de dag erop langs om het nieuwe vakantieverblijf op het terrein van zijn zestiende-eeuwse boerderij te openen. Op deze prachtige plek aan de rand van het Snowdonia National Park in Wales kunnen mensen met een lichamelijke beperking super-de-luxe en comfortabel logeren.

Ontstaan van LIMB-art

In 2017 besloot Mark dat hij niet langer wilde verbergen dat hij een prothese draagt. Hij wilde met trots laten zien wie hij is. ‘Ik vind dat je je prothese niet hoeft te verbergen. Laat maar zien wie je bent en hoe jij in het leven staat!’ Hij zocht een oplossing. ‘Vandaag de dag zijn er meerdere bedrijven die prothesecovers maken, maar destijds niet. Daarom maakte ik de eerste cover voor mijn eigen prothese. Het was helemaal niet de bedoeling hier een bedrijf van te maken.’ Andere prothesedragers

prothesecovers

*'LIMB-art: stand out, stand proud!
Wees trots op wie je bent en laat dat zien!'*

13

vonden de cover van Mark zo mooi, dat hij steeds meer vragen kreeg of hij er ook één voor hen wilde maken. Dat motiveerde hem om te starten met LIMB-art.

De covers van LIMB-art zijn heel populair. Anno 2023 worden ze wereldwijd verkocht; enkele duizenden prothesedragers over de hele wereld dragen een cover van het bedrijf. 'Met een mooie cover over je prothese kun je je prothese zien als een verlengstuk van je lichaam en dat helpt bij het vergroten van je eigenwaarde. Als ik dat terug hoor van mijn klanten, is mijn doel bereikt. Het grootste compliment dat ik van een klant kan krijgen, is dat het dragen van de cover hun leven op een positieve manier heeft veranderd. Als prothesedragers kun je je opgelaten voelen door starende blikken. Nu krijgen ze reacties als: "Wow, wat een gaaf been!"'

De bijzondere covers van LIMB-art

In plaats van de traditionele schuimafwerking voor een prothese kun je tegenwoordig ook kiezen voor een cover. Met een cover kun je je persoonlijke stijl benadrukken. Bovendien bieden covers een

robuuste bescherming voor je prothese. 'Het belangrijkste verschil met andere covers is dat we onze covers spuitgieten. Hierdoor zijn ze supersterk en heel licht in gewicht. Ze kunnen niet scheuren, zoals vaak gebeurt met inferieure 3D-geprinte covers. Dankzij deze productiemethode kunnen we er ook afbeeldingen op zeefdrukken, waardoor je een unieke en persoonlijke cover kunt ontwerpen', legt Mark uit. Sinds april 2023 zijn de covers van LIMB-art ook in Nederland verkrijgbaar. Mark benaderde ProReva voor de distributie in Nederland. 'Bij ProReva ontmoette ik een team van heel betrokken mensen. Het werk wat ze doen leek meer dan een baan voor hen. Dat gaf de doorslag. De benadering bij ProReva spreekt me aan: "Hoe kunnen we dit doen?" in plaats van "Dat kunnen we niet".'

Interesse in een cover van LIMB-art? Op de website van ProReva vind je alle informatie: <https://proreva.nl/oplossingen/prothesen/limb-art-cover-voor-je-beenprothese>. De website van LIMB-art is te bekijken op www.limb-art.com.

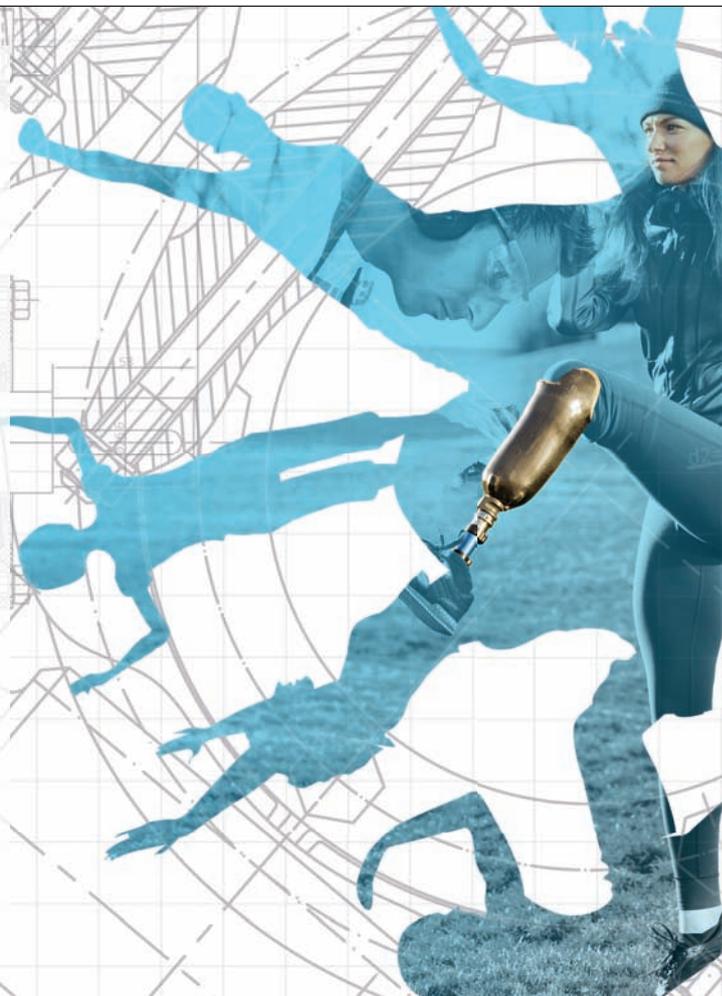
HANNEKE VAN DER VELDE, PROREVA

Persoonlijke benadering voor 100% tevredenheid

Orthopedische hulpmiddelen zijn heel persoonlijk. Natuurlijk zijn er standaarden, maar als persoon ben je uniek en zo wil je ook graag behandeld worden. Bij Bewegingsvisie gaan we altijd uit van het hoogst haalbare en om daarachter te komen willen we je leren kennen. Met de beste technieken en materialen en tijd voor het opbouwen van een relatie bereiken we het hoogst haalbare: 100% tevredenheid.

bewegingsvisie

085 40 19 551
info@bewegingsvisie.nl
www.bewegingsvisie.nl

Siliconen prothesen

Een siliconen prothese is bijna niet van echt te onderscheiden en een prachtige cosmetische, maar ook functionele oplossing. Een vingerprothese kan bijvoorbeeld je grijpfunctie verbeteren. Vaak kun je dankzij een comfortabele voetprothese weer normale schoenen dragen.

Siliconen zijn huidvriendelijk, hygiënisch en nemen geen zweet of bacteriën op.

Het materiaal is makkelijk te onderhouden en perfect te bewerken, zodat we het hulpmiddel precies op maat kunnen maken.

Daarom komt u bij ProReva

- ✓ kennis, vakbekwaamheid en ruime ervaring
- ✓ zorgvuldige, vriendelijke en persoonlijke service
- ✓ goede bereikbaarheid
- ✓ contracten met alle zorgverzekeraars
- ✓ modernste technieken en productieprocessen
- ✓ SEMH gecertificeerd

Afspraak maken?

Bel **055 - 543 09 00**
of mail **info@proreva.nl**

ProReva
ORTHOPEDISCH MAATWERK

De ArcX: een nieuwe prothesevoet

Voor mensen die prothesevoeten gebruiken, zijn comfort en een brede range van functionaliteit van cruciaal belang. Van lopen op verschillende schoenen en bij allerlei verschillende activiteiten in het dagelijkse leven tot hardlopen en sport: een prothese zou in de ideale wereld geschikt moeten zijn voor alles wat iedereen zonder prothese ook doet.

Het Delftse bedrijf Gyromotics heeft zich gespecialiseerd in het ontwikkelen van geavanceerde voetprothesen voor verschillende levensstijlen: de ArcX. Elke voet wordt voor de gebruiker persoonlijk afgesteld op de activiteiten die hij of zij ermee gaat doen. De combinatie van deze gepersonaliseerde voet met een verstelbare enkel brengt vele voordelen met zich mee.

► Minder stompproblemen

De stijfheid van de voet kan erg nauwkeurig bepaald en geproduceerd worden. De volledige split in de voetplaat in combinatie met een soepele voet zorgt ervoor dat de druk op de voet evenredig verdeeld wordt en de stomp gelijkmatig belast wordt.

► Instelbaar voor schoenen met verschillende hakhoogtes

Door de fijnafstelling van de enkel is de voet op een halve graad nauwkeurig in te stellen door de gebruiker zelf. De voet is hierdoor te gebruiken met verschillende schoenen - van hoge hakken tot platte sneakers - of 'op blote voeten'.

► Te gebruiken bij allerlei verschillende activiteiten

Omdat de enkel ook een snelafstelling heeft, kan de gebruiker de voet in één klik in een andere stand zetten. Zo kan de voet in een wandelstand, relaxstand, hardloopstand of zelfs zwemstand geplaatst worden. Dit maakt de voet geschikt voor zowel de laag-actieve als de actieve gebruiker.

► Stabiel en comfortabel lopen op elk terrein

Door het unieke ontwerp van de voet kunnen gebruikers langer staan en stabiel en comfortabel lopen op verschillende soorten terrein, heuvels, bospaden en zelfs in het zand.

► Waterbestendig

De ArcX is waterbestendig. Dit maakt de voet geschikt als badprothese. Als de enkel in een andere stand gezet wordt, is de voet ook geschikt om mee te zwemmen.

Inmiddels is Gyromotics ook bezig met het ontwikkelen van een prothesevoet voor kinderen die dezelfde uitgangspunten heeft als de ArcX: BLAZE. Deze sport- en spelvoet groeit mee met het kind en is vanaf oktober 2023 verkrijgbaar.

Verdere informatie: www.gyromotics.com

Hebt u ervaringen met de ArcX? We horen ze graag: redactie@kortermaarkkrachtig.com.

Na een onderbeenamputatie kan de stomp na verloop van tijd veranderen. Dit geeft vaak problemen met de pasvorm in de prothesekoker en dát geeft dan weer klachten. Welke chirurgische oplossingen zijn mogelijk? Het antwoord wordt gegeven door twee gespecialiseerde chirurgen.

Met het verstrijken van de jaren wordt de botkwaliteit minder, waardoor de kans op botbreuken toeneemt. Om vallen te voorkomen, wordt een goed zittende koker nóg belangrijker. De weke delen worden ondertussen ook kwetsbaarder, waardoor botpunten gevoeliger worden en de stomp minder goed bestand is tegen de belasting en wrijving die ontstaan tijdens het lopen. Als dat klachten geeft zal de prothesemaker proberen de koker aan te passen, zodat weer een betere pasvorm ontstaat. Maar het lukt niet altijd om de klachten zo op te lossen. Soms wordt de prothese gewoon niet goed meer verdragen en mensen gaan hem dan minder gebruiken. In deze situatie is het goed om na te gaan of een operatie zinvol is. Soms blijkt de enige oplossing een bot-verankerde prothese, ofwel klikprothese. Maar vaak is er een eenvoudiger oplossing. Een relatief eenvoudige chirurgische ingreep aan de stomp is dan voldoende om weer volop gebruik te kunnen maken van een conventionele kokerprothese.

Inkorten kuitbeen

Het kuitbeen heeft geen belangrijke functie meer na een onderbeenamputatie en kan door een kwetsbare huid steeds pijnlijker worden in de prothesekoker. Dit gebeurt vooral bij korte amputatiestompen. Soms ontstaan er ook spontaan uitsteeksels aan het bot

- exostosen - die klachten veroorzaken. Beide problemen kunnen worden verholpen door chirurgisch het kuitbeen iets in te korten.

Ertl-botbrug

Als de koker niet stabiel om de stomp blijft zitten, kan soms een zogeheten Ertl-botbrug een oplossing zijn. Voorwaarde hiervoor is dat de stomp relatief

lang is en dat het kuitbeen voldoende lengte heeft. Er kan dan met bot een verbinding worden gemaakt tussen scheenbeen en kuitbeen. Hiervoor wordt meestal een stukje van het kuitbeen gebruikt, en soms een stukje van het scheenbeen. De extra verbinding zorgt voor meer stevigheid en stabiliteit.

Weke-delen-correctie bij surplus

Na een onderbeenamputatie kunnen overtollige weke delen ontstaan. Weke delen zijn de weefsels die zitten onder de huid, rond organen en botten en in de ruimtes daartussen. Het gaat onder meer om bindweefsel, vetweefsel, spieren, pezen en zenuwen. Een teveel van dit weefsel - een surplus - ontstaat vooral als de amputatie is uitgevoerd volgende de methode Burgess.

Direct na de operatie ziet de stomp er dan fraai uit, maar omdat de kuitspieren geen functie meer hebben ontstaat spierverval. Daardoor kan al na een half jaar een surplus ontstaan dat onderaan de stomp bungelt. In de koker ontstaan dan vouwen die

de beenstomp

kunnen leiden tot huidproblemen en pijn. Chirurgisch kunnen de weke delen worden gecorrigeerd door verwijdering en/of verplaatsing van weefsel.

Weke-delen-correctie bij onregelmatig litteken

Als mensen een onderbeenamputatie ondergaan vanwege slechte bloedvaten en/of diabetes bestaat de kans op wondinfectie. Dit gebeurt in zo'n twintig procent van de gevallen. In die situatie is een tweede, hogere amputatie nodig. Vaak laat men de wond dan secundair genezen, wat wil zeggen dat de wond dichtgroeit zonder gehecht te worden. Het litteken is dan onregelmatig en dat kan leiden tot drukplekken. Ook dan is een weke-delen-correctie geïndiceerd.

Verwijderen lokale botontsteking

Door aanhoudende druk kunnen fistels ontstaan: kleine holtes in het bot. Een fistel kan ontstoken raken en dan is dus sprake van een plaatselijke botontsteking. Dit kan meestal zichtbaar worden gemaakt met een röntgenfoto. De ontsteking kan operatief worden verwijderd. Ook wordt het scheenbeen iets ingekort om druk in de toekomst te verminderen.

Knie-arthrodese

Bij een knie-arthrodese wordt een knie operatief vastgezet. Dit wordt soms gedaan bij ernstige knieklachten na een trauma of infectie. Een amputatie boven de knie kan dan nodig zijn, maar als het mogelijk is wordt een amputatie dóór de knie - exarticulatie - gedaan. Dit is over het algemeen

gunstiger omdat de stomp dan beter belastbaar is. De stomp is namelijk langer en het brede deel van het dijbeen ter hoogte van de knie wordt behouden. Dit geeft meer stabiliteit in de koker. Maar een knie-exarticulatie heeft ook een groot nadeel. Als je gebruikmaakt van een prothese met ingebouwd kniegewricht, komt het draaipunt van de prothese veel lager te liggen. Het gaat vaak om zo'n 12 tot 15 centimeter. Voor het lopen hoeft dat niet nadelig te zijn, maar zitten is ronduit onhandig. Dat levert vooral problemen op in de auto, het openbaar vervoer of een bioscoop of theater. Een bot-verankerde prothese of klikprothese kan dan de oplossing zijn en een alternatief is een knie-arthrodese. Daarbij wordt het bovenbeen ingekort met behoud van het deel van het dijbeen ter hoogte van de knie. Concreet betekent het dat een stuk bot tussen heup en knie wordt verwijderd. Het bot wordt vervolgens gefixeerd door een pen of een plaat met schroeven. Door deze ingreep komt het draaipunt van de prothese weer hoger te liggen.

Meer weten?

Lezers die zich afvragen of een operatie aan de stomp voor hen misschien zinvol is, kunnen contact opnemen met hun revalidatiearts. Die kan desgewenst verwijzen naar een chirurg bij een kliniek die is gespecialiseerd in dit soort operaties. De behandeling wordt volledig vergoed.

JAN PAUL FRÖLKE EN ROBIN ATALLAH, (ORTHOPEDISCH) CHIRURGEN
AOFE CLINICS ROZENDAAL WWW.AOFECLINICS.NL
RADBOUDUMC NIJMEGEN WWW.RADBOUDUMC.NL

REDACTIE: ANNELIES VAN LONKHUYZEN

Met de juiste steun en op eigen kracht staat Jauhara

Op eigen benen staan. Dat gaat niet voor iedereen vanzelf. Al zeker niet als je een beperking hebt en leeft in armoede. Samen met vele partners laat het Liliane Fonds kinderen met een handicap er niet alleen voor staan.

Jauhara (20) herinnert het zich nog als de dag van gisteren, die dag toen ze nog maar 3 jaar oud was. Vergeten kan ook niet, want elke dag leeft ze met de gevolgen van wat er op die zwarte dag gebeurde. Ze had de pech op het verkeerde moment op de verkeerde plek te zijn. Een dronken buurman ging tekeer in haar plattelandsdorp in Oeganda. Met een hakmes sloeg hij Jauhara tegen het hoofd en hakte haar onderbeen af. Na die gruweldaad stond kleine Jauhara er gelukkig niet alleen voor. Ze kon rekenen op de steun van velen, in het bijzonder van een revalidatiecentrum van de landelijke partner van het Liliane Fonds in Kampala, de hoofdstad van Oeganda. Daar werd voor haar een behandel- en revalidatieplan gemaakt. Daarbij werd ook haar familie betrokken. Zij kregen de kennis en middelen om zo goed mogelijk om te leren gaan met de lichamelijke beperking van Jauhara. Het Liliane Fonds vergoedde alle revalidatiekosten en andere noodzakelijke kosten. En toen Jauhara later naar school ging en ging studeren, betaalde het Liliane Fonds ook haar onderwijs- en internaatkosten. Dankzij die brede steun staat zij nu midden in het leven, na een moeilijke start.

Zicht op een betere toekomst

Het verhaal van Jauhara laat zien hoe het Liliane Fonds kinderen en jongeren met een beperking zicht op een betere toekomst

geeft. Met effectieve, doelmatige steun op maat, die uitgaat van de behoeften en mogelijkheden van het kind, waarbij de directe omgeving zoveel mogelijk wordt betrokken. Sinds de oprichting in 1980 heeft het Liliane Fonds zo al vele honderdduizenden kinderen bereikt in Azië, Afrika en Latijns-Amerika, op de plekken waar de armoede het grootst is, in sloppenwijken en afgelegen dorpen. Op die plekken leven miljoenen kinderen met een handicap. Buitengesloten, kansloos en veel vaker dan hun leeftijdgenoten slachtoffer van verwaarlozing, misbruik en geweld. Terwijl zij net zoveel recht als iedereen hebben om gelijkwaardig en zo volledig mogelijk mee te doen. De cijfers spreken boekdelen: één op de vijf allerarmsten op de wereld is iemand met een handicap. En: van alle mensen met een handicap woont tachtig procent op de armste plekken van de wereld.

Die scheve verdeling is geen toeval. Kinderen in ontwikkelingslanden lopen meer risico op een handicap door ondervoeding, onhygiënische omstandigheden, een gevaarlijke omgeving of een gebrek aan medische zorg. Omgekeerd leidt een handicap op die plekken ook tot meer armoede door

op

hogere kosten, verlies aan inkomen en uitsluiting. Het Liliane Fonds werkt in zo'n dertig landen samen met lokale organisaties om deze vicieuze cirkel te doorbreken. De partners bieden vanuit verschillende disciplines individuele steun aan kinderen binnen hun gemeenschap. Het Liliane Fonds ondersteunt hen daarbij met kennis en middelen. Samen maken ze kinderen sterker.

Individuele steun en structurele verandering

Maar het Liliane Fonds en zijn partners bieden niet alleen gerichte, individuele steun aan kinderen en jongeren met een beperking, zoals het verhaal van Jauhara laat zien. Ze werken ook aan structurele verandering, aan een wereld waarin kinderen met een handicap gelijkwaardig en zo volledig mogelijk meedoen, in hun thuissituatie en hun gemeenschap. Een sprekend voorbeeld daarvan is te zien in Rwanda. Daar krijgt de orthopedische zorg een enorme kwaliteitsimpuls door de samenwerking van het Liliane Fonds, zijn lokale partner NUDOR en het Nederlandse orthopedische bedrijf Livit Otobock Care. Samen vergroten ze de kwaliteit en het bereik van de orthopedische zorg in Rwanda. Dat is nodig, want in het

land is een enorme behoefte aan orthopedisch specialisten. Vele tienduizenden kinderen en jongeren met een handicap wachten op een goede prothese.

In het zuiden van Rwanda staat het ziekenhuis en revalidatiecentrum HVP Gatagara. De werkplaats is in 2019 grondig gerenoveerd en gemoderniseerd, op basis van adviezen van Livit en met financiële steun van het Liliane Fonds. Hier maakt een team gespecialiseerde orthopedisch instrumentmakers protheses van hoogwaardige kwaliteit. In 2020 leerden twee van hen de techniek tijdens een intensieve cursus van drie weken bij Livit Otobock Care in Nederland, waarna ze in eigen land de opgedane kennis deelden met collega's. En in samenwerking met de Universiteit van Rwanda in Kigali werd de driejarige opleiding tot orthopedisch instrumentmaker geactualiseerd en werd er een orthopedische werkplaats ingericht. Dankzij deze investering mag de instelling het kwaliteitskeurmerk dragen van de International Society of Prosthetics and Orthotics (ISPO). Zo beweegt de orthopedische zorg in Rwanda naar een internationaal niveau.

Succesvolle samenwerking

Die veelzijdige steun aan kinderen met een handicap en de vele andere projecten en initiatieven van het Liliane Fonds zijn mogelijk dankzij de financiële steun van een trouwe achterban. En ook daarin weet het Liliane Fonds succesvolle samenwerking en partnerschappen aan te gaan met particulieren, ondernemingen en stichtingen die ook willen werken aan een wereld waarin kinderen met een handicap volwaardig mee kunnen en mogen doen.

Stichting De Benen Nemen was zo'n partner. Sinds 1999 bood deze stichting hulp aan kinderen met een beenamputatie in gebieden die 'buiten het gezichtsveld van grote hulporganisaties vallen'. Samenwerking met het Liliane Fonds lag dan ook voor de hand en jarenlang steunde de stichting projecten van het Liliane Fonds op het vlak van orthopedie voor kinderen met een handicap, zoals het project in Rwanda. Sinds begin dit jaar wordt het werk van stichting De Benen Nemen voortgezet via het Liliane Fonds. Zo worden de financiële middelen van de stichting doelmatig gebruikt, op een manier die past bij het doel van de stichting. Dat brede internationale netwerk van het Liliane Fonds, met partnerschappen in vele soorten en maten, maakt het verschil voor jaarlijks vele tienduizenden kinderen en jongeren met een handicap.

Op eigen benen

Jauhara weet wat dat betekent. De ondersteuning via het Liliane Fonds bracht haar weer op de been, na een moeilijke start. De rest doet ze op eigen kracht, ze kijkt vooruit en werkt hard om op eigen benen te kunnen staan. 'Ik wil me richten op het heden en de toekomst, niet op het verleden. Ik wil secretaresse worden bij een groot bedrijf. Ik ben een *fighter*, dus dat gaat me zeker lukken.'

Meer weten over hoe het Liliane Fonds kinderen met een handicap steunt? Kijk op lilianefonds.nl

CEES PULLES

Livit Ottobock Care staat in de startblokken voor u!

Livit heeft zich aangesloten bij het wereldwijde netwerk van orthopedische hulpmiddelenzorg van Ottobock en heet vanaf nu Livit Ottobock Care. *Wat betekent dat voor u?*

Nieuwe naam

We zijn trots op onze nieuwe identiteit, waarin de uitstraling van het innovatieve en internationale Ottobock met het persoonlijke en vertrouwde gevoel van Livit samenkomt.

Dezelfde service

Vanuit onze 450 locaties staan uw vertrouwde orthopedisch adviseurs klaar om u te ondersteunen bij uw bewegingsvrijheid. Hun persoonlijke service en onafhankelijk advies blijven zoals u die van ons gewend bent. Het gaat immers om de beste oplossing voor uw situatie en leven.

Meer innovatiekracht

Met het samengaan met Ottobock hebben wij ons verbonden aan een wereldwijd netwerk van kennis en ervaring op het gebied van prothesiologie. Daardoor hebben wij toegang tot de nieuwste technieken en producten, waarmee wij u nog beter van dienst kunnen zijn. Nu en in de toekomst.

Meer weten of een afspraak maken?

Kijk op [Livit.nl](https://www.livit.nl) voor een locatie bij u in de buurt of scan de **QR-code**.

In de rubriek **KORT!** vindt u berichten over onderzoek & wetenschap, nieuwe producten, symposia, lezingen en algemeen nieuws.

‘Jaag je dromen na’

In december vorig jaar stond in ‘Kort&Krachtig!’ een artikel over Bert Feijen, die een fietstocht maakte naar Rome. Een uitdagende reis, zeker als je zoals hij twee onderbenen en bijna al je vingers mist. Hij schreef er een boek over.

In 2008 werd Bert Feijen, toen 43 jaar, ziek. Een bacteriële infectie werd hem bijna fataal. Op de ic werd hij in slaap gehouden en toen hij wakker werd waren zijn onderbenen en vingers geamputeerd, met uitzondering van twee duimkootjes. Bert overleefde de infectie en pakte de draad van het leven weer op. Tot hij besloot om een droom na te jagen die hij al heel lang had: in zijn eentje een lange reis maken zonder luxe. Het werd een fietstocht van 2350 kilometer naar Rome, waar hij een maand over deed. In het artikel vertelde Bert over zijn ervaringen en zei hij dat zijn volgende droom was om die ervaringen te verwerken in een boek. ‘Ik heb gemerkt dat wat ik meemaakte tijdens en na mijn ziekte heel erg lijkt op zo’n fietstocht. Het is allebei een reis. Je moet hindernissen overwinnen, jezelf motiveren, grenzen verleggen en soms accepteren dat iets niet lukt. Daar zou ik graag een verhaal over schrijven.’ Dat heeft hij nu gedaan, in zijn boek ‘Onbegrensd’. Bert hoopt er anderen mee te inspireren: ‘Mijn boodschap is: denk niet te snel dat iets niet kan, probeer het gewoon. ‘Onbegrensd’ staat voor mij voor de vrijheid om een droom na te jagen, zonder gebonden te zijn door lichaam of geest.’

‘Onbegrensd. Fietsen naar Rome’ kost € 17,50 plus € 4,50 verzendkosten. Informatie en bestellen: www.onbegrensd-fietsen-naar-rome.nl.

Flamingolunch 7 oktober

De tweede gezellige Flamingolunch van dit jaar, voor vrouwen die een amputatie hebben ondergaan, vindt plaats op zaterdag 7 oktober. Zoals altijd van 12:00 tot 15:00 uur bij Restaurant Darthuizen, Rijksstraatweg 315, Leersum. Schroom niet en geef je op bij Hanneke Crezee, hcrezee@yahoo.com. Je zult er geen spijt van hebben!

Karen Koller, Mr. Msc. Mba, jurist gezondheidsrecht, werkzaam als consultant in het veld van medische hulpmiddelen en als ondersteuner van individuele patiënten vanuit haar eigen praktijk KollerVision

Wie kiest?

Het was weer eens zo ver. Ik kreeg een vraag van een instrumentmaker die een afwijzing had gekregen voor een computergestuurde MPK-knie omdat hij geen proefpassing zou hebben aangevraagd. Maar dat had hij wel gedaan, zelfs gebeld en telefonisch overlegd en akkoord gekregen. Dit valt in de categorie ‘tijdrekken’ en op de vingers tikken en zeggen: ‘U volgt niet de juiste route’, en dat is niet okay. Ook werd de instrumentmaker verwezen naar een protocol-onderdeel over de proefpassing, maar zoiets bestaat helemaal niet! Daarom heb ik navraag gedaan bij andere instrumentmakers, die dit fenomeen herkennen. Eens in de zoveel tijd krijgen zij een afwijzing ná een proefpassing.

Proefpassing

Je mag er tegenwoordig toch van uitgaan dat de arts en de instrumentmaker tot een gewogen keuze komen en dan een proefpassing aanvragen. Dan weet je of de knie geschikt is, mede gebaseerd op de expertise en inschatting van een goed verloop van de proefpassing, zoals je activiteiten-niveaus, ADL en hobby’s. Deze criteria zijn wel gedefinieerd.

Trucje

Maar in dit geval - zo ook vaker - zet de zorgverzekeraar een stap terug en zegt dat je wat anders moet omdat de proefpassing niet was aangevraagd. De reden om dit ‘trucje’ toe te passen laat zich raden: er zouden andere (lees: goedkopere) opties zijn en eenmaal na een proefpassing wil je geen andere knie meer. Je wordt dan eigenlijk gedwongen naar een slechtere situatie dan waar je op aangewezen bent qua activiteitsniveau. Wat hieruit blijkt, is dat de zorgverzekeraar toch weer op de stoel van de arts en de instrumentmaker gaat zitten.

Oproep

En dat gebeurt gewoon nog steeds anno 2023: het terugfluiten van een instrumentmaker door de zorgverzekeraar. Hierbij dus nogmaals een oproep aan alle instrumentmakers om - namens alle leden van KMK - het fenomeen proefpassingen nog eens duidelijk aan te kaarten bij de zorgverzekeraars.

KAREN KOLLER

INTERVIEW !

Dennis Janssen

‘We kijken naar wat wel kan’

Dennis Janssen heeft sinds het voorjaar van 2022 een hoge beenprothese nadat hij als gevolg van kanker een volledige hemipelvectomie onderging. Ondanks allerlei tegenslagen zijn Dennis en zijn vrouw Annemiek blij dat ze deze weg zijn ingeslagen. Dennis: 'Ik heb mijn leven weer terug omdat er mensen waren die in mij geloofden'.

Zware periode

Dennis Janssen en zijn vrouw Annemiek zijn een reislustig stel. Ze werkten allebei voor een reisorganisatie en woonden in verschillende landen, maar besloten na de geboorte van hun tweede kind eind 2018 terug te keren naar Nederland. Dennis had toen al een tijdje last van zenuwpijn in zijn linkerbeen. Eerst werd gedacht aan een hernia, maar een bevriende radioloog kwam tot een hele andere conclusie: wekedelenkanker in het bekken, met een tumor van 13 centimeter. Er volgde een zware periode van bestralingen, een operatie - waarbij helaas niet alle kankercellen konden worden weggehaald -, chemotherapie en tal van complicaties. Dennis' vrouw Annemiek blikt terug op die tijd: 'Van mijn actieve en sportieve man was weinig meer over. En ondertussen ging alles wel gewoon door: werk, de zorg voor onze twee jonge kinderen. Gelukkig kregen we heel veel hulp van vrienden en familie. Zonder dat hadden we het echt niet kunnen doen.'

Laatste mogelijkheid

Dennis: 'Een kleine twee jaar na de diagnose kregen we te horen dat er niets meer voor mij gedaan kon worden. Maar daar wilden en konden we ons niet bij neerleggen. Toen vertelde een arts ons dat hij nog één mogelijkheid zag: een amputatie waarbij mijn linkerbeen, heup, bekken en zitbot geamputeerd zouden worden, een zogenaamde hemipelvectomie. Waarbij hij meteen aangaf dat een prothese uitgesloten zou zijn bij zo'n hoge amputatie. We besloten er toch voor te gaan.' Annemiek vult aan: 'Mensen vinden dat vaak heel heftig, maar voor ons was het de keus tussen overlijden of deze operatie, en dan is de keus niet zo lastig toch? En daar kwam bij dat we hier al een tijdje rekening mee hielden, dus dan groei je er als gezin ook naartoe.'

Positieve instelling

In december 2021 onderging Dennis de operatie, die 24 uur duurde. Na allerlei complicaties en een intensieve revalidatieperiode kwam hij weer thuis. Annemiek: 'Echt heel fijn was dat. Ik had mijn man weer terug. Letterlijk, maar ook figuurlijk. Ik ben er echt supertrots op hoe Dennis dit hele proces doet. En

door zijn positieve instelling kunnen wij er als gezin ook positief mee omgaan. De kinderen zijn inmiddels 4 en 7. Zeker met onze jongste bouwt Dennis nu pas een band op. Ze was nog zo jong toen Dennis ziek werd dat hij eigenlijk niet echt een vader voor haar heeft kunnen zijn. Maar dat haalt hij nu helemaal in. Ze vraagt wel eens waarom hij maar één been heeft. En als ze foto's ziet van voordat Dennis ziek werd, zegt ze: "Hé papa, daar heb je wel twee benen". Daar moeten we dan met elkaar om lachen.'

Toch een prothese

Sportief als Dennis is, besloot hij tijdens zijn revalidatie mee te doen aan de aangeboden rolstoelbasketbaltrainingen. Eén van de bewegingsagogen van het team zag wél mogelijkheden voor een prothese en zo kwam Dennis bij orthopedisch adviseur Joey Nassif van OIM Orthopedie terecht. En ook Joey durfde het aan om een prothese voor Dennis te maken. Joey: 'Ik zag meteen dat Dennis dit kon, dat hij controle had, door de manier waarop hij vanaf het allereerste moment op de prothese stond. Deze hoge prothese is echt niet voor iedereen weggelegd. Ik zeg altijd eerlijk wat de mogelijkheden zijn als mensen voor het eerst bij mij komen. Bij Dennis geloofde ik erin dat hij dit aan zou kunnen.'

Niet standaard

In eerste instantie kreeg Dennis een prothese met een mechanische knie. 'Eigenlijk weet je van tevoren al dat dat niet gaat werken bij zo'n hoge amputatie', legt Joey uit, 'maar de verzekeringsregels schrijven voor dat we dat toch eerst moeten proberen. Inmiddels probeert Dennis een C-leg uit. Het mechanisme daarin zorgt ervoor dat Dennis niet door zijn knie kan 'knakken' en dat is veel veiliger.' Het was niet de eerste 'regel' waar Dennis mee te maken kreeg. 'Ik ben geen 'standaardrevalidant', ik liep en loop nog steeds op de zaken vooruit. Dat maakt dat we heel veel zelf moeten uitzoeken en regelmatig tegen administratieve muren oplopen. Maar tot nu toe lukt het ons nog elke keer om die te doorbreken.'

Optimistisch

Annemiek: 'In de zomer van 2022 kregen we een nieuwe tegenslag te verwerken. Er werden uitzaaiingen in Dennis' longen gevonden. Om die te lijf te gaan onderging hij bestralingen. Dat was wel echt een hele bittere pil. Maar we blijven toch optimistisch en laten ons zo min mogelijk hierdoor beïnvloeden. Het gaat nu ook weer beter en het kan in de toekomst nog alle kanten op.' Dennis: 'Ik loop nu nog met twee krukken, want lopen met zo'n hoge prothese is wel iets wat je moet leren. Maar staan zonder krukken lukt al wel goed. Het is zo fijn dat ik daardoor mijn handen vrij heb om te koken of dat ik op een terras aan een statafel staand een biertje kan drinken en de anderen gewoon in de ogen kan

'Ik had mijn man weer terug'

Paspoort

- ▶ Wie: Dennis Janssen (43) en Annemiek Verkooijen (40)
- ▶ Wonen in: Wassenaar
- ▶ Werken bij: reisorganisaties (Dennis nu even niet)
- ▶ Met: kinderen Aimy (4, beroepskleuter) en Benjamin (7, topvoetballer in opleiding)

*'Gewoon de
dingen doen
die voor iedereen
normaal zijn'*

Foto: Wilco van Dijen

kijken. Dat lijken kleine dingen maar die brengen me echt geluk.'

Koffieochtend

Annemiek bevestigt dat de prothese een mooie aanvulling is. 'Dennis kan daardoor gemakkelijker functioneren in ons gezin, even een boodschap doen of naar de koffieochtend op school, eigenlijk de dingen doen die voor iedereen heel normaal zijn.' Dennis moet moeite doen om z'n tranen te bedwingen. 'Ik wil natuurlijk nog veel meer kunnen', verklaart hij zijn emotie. 'Een balletje trappen met onze zoon.

En dansen, ik hou van dansen en dat mis ik.' Maar Dennis en Annemiek kijken vooral naar wat wél kan. Zo gingen ze alweer naar de Vrienden van Amstel live, zat Dennis op een zit-ski en deed hij samen met een vriend de nieuwjaarsduik. Annemiek: 'We maken er zelf eigenlijk minder een probleem van dan de mensen om ons heen. We gaan er zoveel mogelijk op uit. Juist daarom is deze prothese extra belangrijk voor ons. We staan volop in het leven en mét de prothese is er gewoon meer mogelijk.'

MIRIAM FOKKEMA-OSSSEL, COMMUNICATIEADVISEUR OIM ORTHOPEDIE
REDACTIE: ROSANNE FABER

De rol van voeding bij men beenamputatie door vaatp

Deel 2

Vanuit de afdeling Revalidatiegeneeskunde van het Universitair Medisch Centrum Groningen en de Hanzehogeschool Groningen onderzoeken we de rol van voeding tijdens de revalidatie van mensen met een beenamputatie door vaatproblemen. Vanuit wetenschappelijk onderzoek en de praktijk komt naar voren dat bij sommige mensen eten moeilijker gaat vlak voor en na een beenamputatie, bijvoorbeeld door pijn, misselijkheid, geen zin in eten hebben en moeite hebben met bewegen. Als je te weinig of te veel energie en voedingsstoffen binnenkrijgt, kan dit ervoor zorgen dat je niet optimaal functioneert. Volgende energie en eiwitname is ook nodig voor de wondgenezing. Verder is uit eerder onderzoek bekend dat onbedoeld gewichtsverlies tijdens ziekte vaak verlies van spiermassa is. Verlies van spiermassa is niet goed voor de gezondheid en het functioneren.

Verder onderzoek is nodig om te kijken in hoeverre voeding kan bijdragen aan de gezondheid en het functioneren van mensen met een beenamputatie door vaatproblemen. Vorig jaar schreven we over onze onderzoeksplannen in 'Kort&Krachtig!' (jaargang 9, nummer 34). Nu willen we graag een aantal resultaten en vervolgstappen met jullie delen.

Individuele interviews

In het onderzoek zijn vragen gesteld over voedingsname aan

mensen die een beenamputatie door vaatproblemen hebben ondergaan en mensen met 'kritische ischemie'. Mensen met kritische ischemie hebben bloedvaten van slechte kwaliteit, waardoor ze een hoog risico hebben op een beenamputatie in de toekomst. Het doel van dit onderzoek was om de ervaringen en meningen rondom voedingsname in kaart te brengen. Verder waren we ook benieuwd naar de factoren die voedingsname positief of negatief beïnvloeden, om mensen in de toekomst beter te kunnen helpen.

In het afgelopen jaar hebben we met 25 mensen gesproken. Uit deze gesprekken bleek dat eten vooral als onderdeel van het dagelijks leven werd gezien. Keuzes in het eetpatroon werden vaak gebaseerd op gewoontes en wat mensen lekker vinden. Dit ervaren mensen ook als belangrijk. Enerzijds gaven mensen aan tevreden te zijn met hoe het eten op dat moment ging en graag hetzelfde te willen blijven eten. Anderzijds gaven mensen ook aan dat zij bewust gezond aten. Anderen gaven aan hier niet mee bezig te zijn of aten altijd al gezond. De geïnterviewden waren van mening dat voeding geen of slechts een beperkt effect kan hebben op het lichaam en de gezondheid.

Vooral mensen met kritische ischemie hadden vaak (onbedoeld) gewichtsverlies. Zij zagen dit als positief en niet als een risico voor de gezondheid. Veel mensen gaven ook aan

sen met een roblemen

dat zij spiermassa en spierkracht verloren hadden. Mensen dachten dat dit kwam doordat zij minder bewogen en sportten.

Mensen met kritische ischemie gaven aan dat zij minder aten door bijvoorbeeld pijn en misselijkheid. De mensen die een beenamputatie hadden ondergaan ervoeren dit minder. De partner of kennissen ondersteunden hen regelmatig bij boodschappen doen of koken, bijvoorbeeld omdat lang staan of lopen niet mogelijk was. Sommige mensen konden zichzelf redden met hulpmiddelen, zoals een prothese, rollator, rolstoel of handbike. Een aantal mensen moesten hun voeding aanpassen in verband met andere ziekten, zoals suikerziekte of nierziekten. Vaak werd dit als vervelend ervaren, maar mensen zeiden dat ze geen keus hadden. Verschillende mensen gaven aan dat ze nooit voedingsadvies hebben gehad. De interviews laten zien dat meer kennis en bewustwording nodig is over de rol van voeding tijdens ziekte en bij herstel.

Groepsgesprek met zorgverleners

Naast het patiëntenperspectief horen we ook graag het perspectief van de zorgverleners, om samen te kijken hoe de voedingsinname en behandeluitkomsten geoptimaliseerd kunnen worden. Wij gaan daarom ook in gesprek met verschillende zorgverleners die mensen met kritische ischemie behandelen. Wij horen graag wat hun ervaringen zijn met het herkennen van patiënten die moeite hebben met eten en hoe we hen het beste kunnen helpen. De gesprekken vinden plaats gedurende de zomer en het najaar van 2023.

Bepalen van voedingsinname en voedingstoestand

Ook is een onderzoek gestart waarin we mensen volgen vanaf het moment van de amputatie tot negen maanden daarna. Op vier momenten na de amputatie bepalen we de voedingsinname, de voedingstoestand en de dagelijkse activiteiten/beweging. Daarnaast bepalen we de wondgenezing, de kwaliteit van leven en hoe het lopen gaat, om te kijken of er een relatie is tussen de voedingsinname, de voedingstoestand en de behandeluitkomsten. De eerste deelnemers hebben inmiddels aangegeven mee te willen doen met dit onderzoek. De metingen worden uitgevoerd tot het najaar van 2024.

De resultaten van de verschillende onderzoeken worden gebruikt om de (voedings)zorg voor mensen met ernstige vaatproblemen in de toekomst te verbeteren.

ANIEK M. KOLEN, MSC, PROF. DR. JAN H.B. GEERTZEN, PROF. DR. RIENK DEKKER,
DR. HARRIËT JAGER-WITTENAAR (HANZEHOGESCHOOL GRONINGEN),
DR. LEONIE A. KROPS, UMCG

COLUMN!

Over scooters en ander ongemak

Dit jaar zouden we weer naar Oerol gaan. Vorig jaar was een succes en dus togen we met onze zeilboot richting Terschelling. Tussen de zandbanken door vlogen we met een lekker windje in de rug langs de zeehondjes de haven van Harlingen binnen.

Op de zeilboot kunnen de fietsen niet mee, dus huurden we vooraf elektrische scooters in de buurt van

de haven van West-Terschelling. Een kleine wandeling later stonden we bij het verhuurbedrijf waar ze ons niet kenden. Of we misschien dit jaar ergens anders scooters gehuurd hadden?

Ja, uiteindelijk bleek dat het geval. Dus hadden we dit jaar niet de kekke blauwe scooters, maar simpelere zwarte. Je zou zeggen: what's in a colour....

Niets bleek minder waar. In tegenstelling tot de blauwe, waar je lekker op kon zitten, waren deze zwarte scooters veel lichter in gewicht. Maar toen ik erop ging zitten bleek dat mijn protheseknie ongeveer in mijn neus terecht kwam. En dat zat toch echt niet lekker. Daar gingen we weer. De anderen reden al lekker op hun scooter heen en weer en voor mij was het weer een heel gedoe. Soms ben ik dat zo zat. Wat dat betreft is de wereld niet aangepast aan mensen die net even iets anders in elkaar zitten dan de gemiddelde mens.

Ik had de moed al opgegeven. Dan maar achterop en niet zelf op de scooter. Maar ook achterop bleek niet te gaan. De bocht

naar het stepje waarop de voet moest, bleek niet gemaakt te kunnen worden door een bionisch been.

Nou is Marcel niet voor één gat te vangen. En net toen ik de moed bijna

opgegeven had kwam hij op een lumineus idee. Hij zag een vuilcontainer, haalde er een pallet uit, brak de pallet, vroeg een elastiekje en maakte onder de scooter een prachtig plankje voor de prothese. Simpel en eenvoudig. En zo zoefden we ook dit jaar weer over het prachtige eiland. De moraal van dit verhaal: neem ofwel een technische man of vrouw mee, of word er zelf één!

CAROLINE VAN DEN KOMMER

*'Toen ik erop ging
zitten bleek dat
mijn protheseknie
bijna in mijn neus
terecht kwam'*

e-NABLE

geeft kinderen de prothese waar ze van dromen

Bij vrijwilligersorganisatie e-NABLE krijgen kinderen een 3D-geprinte hand of arm voor een betere grijpfunctie, om hun zelfvertrouwen te vergroten en te leren omgaan met een fysieke beperking. En dat geheel kosteloos! Sandra Dermišek is het gezicht achter e-NABLE Nederland, dat dit jaar vijf kaarsjes mocht uitblazen.

Sandra, hoe is e-NABLE ontstaan?

‘Een jaar of tien geleden werd de 3D-printer toegankelijk op de consumentenmarkt. Ivan Owen - uit de Verenigde Staten - onderzocht of het mogelijk was om een 3D-geprinte hand te maken voor Liam, een jongen uit Zuid-Afrika. Owen leerde zichzelf om ontwerpsoftware voor 3D-printers te gebruiken en ontwierp een sterk en functioneel prototype voor Liam.

Het bleek de eerste 3D-geprinte mechanische hand ooit te zijn. In plaats van het ontwerp voor deze nieuwe hand te patenteren (en winst te maken) besloot Owen de ontwerpbestanden te publiceren en als *open source* toegankelijk voor iedereen te maken. Zo kon iedereen, waar ook ter wereld, de instructies downloaden en met behulp van een 3D-printer een hand of arm maken.’

En, zijn de ontwerpbestanden de afgelopen jaren veel gebruikt?

‘Zeker! e-NABLE is uitgegroeid tot een wereldwijde organisatie met veertigduizend vrijwilligers, die 3D-geprinte handen en armen maakt en doneert aan de mensen die dat nodig hebben. Denk bijvoorbeeld aan oorlogsslachtoffers in conflictgebieden, maar ook aan mensen met een aangeboren afwijking. Steeds meer vrijwilligers bieden hun 3D-printer aan om handen te helpen maken en op die manier delen ze nieuwe ideeën en bestanden met elkaar. Zie het

als een online community, waar kinderen met een hand- of armafwijking wereldwijd worden geholpen. Eigenlijk zegt onze slogan alles: *'Giving the world a helping hand'*. Er zijn inmiddels tussen de tien- en vijftienduizend kinderen geholpen, verspreid over meer dan honderd landen. Van Jemen tot Colombia en van Nederland tot Canada.'

Gelukkig ook in Nederland! Ik ben benieuwd: hoe kwam jij zelf in aanraking met e-NABLE?

'In het verlengde van mijn beroep als productontwerper besloot ik een 3D-printer aan te schaffen. Ik begon mij in de mogelijkheden van de 3D-printer te verdiepen en stuitte op vrijwilligersorganisatie e-NABLE. Ik realiseerde me meteen dat dit een heel nuttige toepassing van 3D-prints is. Door mijn eigen geëxperimenteer was ik er inmiddels achter dat veel ontwerpen in de prullenbak belanden. Dat is doodzonde. En dus besloot ik mij als vrijwilliger bij de wereldwijde community aan te melden. Omdat de naamsbekendheid in Nederland vrijwel nul was, besloot het echtpaar Robberts in 2017 de stichting e-NABLE Nederland op te richten. Vanaf het begin zat ik in het bestuur en sinds vorig jaar heb ik het stokje als voorzitter overgenomen.'

Wat is jullie missie voor de komende vijf jaar?

'We willen het gebruik van protheses bevorderen. Lang niet ieder kind wil een prothese, omdat het misschien prima zonder prothese uit de voeten kan. Toch denk ik dat een groot deel van de kinderen met een hand- of armafwijking met een 'robotarm' positieve effecten ervaart. Denk aan het ontwikkelen van een betere grijpfunctie, vergroten van het zelfvertrouwen en leren omgaan met een fysieke beperking. Als kinderen en ouders het willen uitproberen, zijn ze bij ons van harte welkom. Ik ben van mening dat een 3D-geprinte prothese voor iedereen toegankelijk moet zijn. De donaties die we als stichting ontvangen, maken het mogelijk dat we kosteloos kunnen werken. We hopen wat meer bekendheid onder de doelgroep te krijgen, omdat er in Nederland veel meer kinderen met een hand- of armreductie zijn dan we de afgelopen vijf jaar hebben geholpen.'

Hoe hoop je die bekendheid te bereiken?

'We hebben inmiddels 38 kinderen en twee volwassenen blij gemaakt met een 3D-geprinte hand of arm. Op dit moment hebben we een mooie samenwerking met het UMC in Groningen, dat kinderen met een reductiedefect naar ons doorverwijst als zij geen geijkte prothese voor ogen hebben. We hopen de komende jaren meer samenwerkingen met revalidatiecentra en ziekenhuizen aan te gaan, zodat we nog meer kinderen kunnen bereiken.'

Waarom printen jullie voornamelijk voor kinderen?

'Over het algemeen printen we alleen voor kinderen, omdat volwassenen een hand- en armprothese in Nederland in veel gevallen vergoed krijgen van de zorgverzekeraar. Kinderen krijgen die daarentegen bijna nooit vergoed. Ik vind dat best gek in een welvarend land als Nederland. Omdat de reguliere, medische protheses behoorlijk prijzig zijn, kan niet iedere ouder dat bedrag ophoesten. Daarnaast blijkt in de praktijk dat het relatief vaak voorkomt dat kinderen een medische prothese maar vrij kort gebruiken, omdat ze de prothese te zwaar, niet

*'Giving
the world
a helping
hand'*

Lees verder op pagina 31

Op zoek naar een prothesevoet die zich aanpast aan verschillende ondergronden?

Onze Meta range biedt duurzame prothesevoeten met stabiliteit op elke ondergrond.

META Core

META Shock X

META Arc

Een voet gecreëerd uit één stuk carbon met een functionaliteit voor elke hoogactieve gebruiker.

Je hoeft geen atleet te zijn om een comfortabele voet te wensen. De Meta Range heeft de voet die zich aanpast naar jouw specifieke wensen.

 ortho
europe®
innovation that moves you.

Ortho Europe BV
www.ortho-europe.nl
info@ortho-europe.nl
+31 (0)30 634 1681

Scan de QR code om meer te lezen over de META voeten:

'Hij is heel blij met zijn eigen robot-handje'

De 3-jarige Givano is met een verkorte rechterarm geboren. Hij is het jongste kindje dat e-NABLE Nederland de afgelopen jaren hielp. 'Givano was zich heel snel bewust van zijn verkorte rechterarm', zegt moeder Roxanne. 'Givano heeft sinds een jaar een zusje. Hij zei niks, maar ik merkte aan zijn ogen dat hij direct verschil met zijn zusje zag. Ook op de kleuterschool kreeg hij vragen over zijn armpje. Kinderen zijn goud-eerlijk', aldus moeder Roxanne. Als de peuter aan zijn moeder vraagt of hij ook een handje kan krijgen, komt ze in actie. 'Ondanks zijn jonge leeftijd leek Givano klaar voor een vol-

gende stap. Het gaat mij er als moeder om dat hij wel de mogelijkheid heeft gekregen om een prothese te dragen. Over een paar jaar mag hij zelf bepalen wat hij fijner vindt: met of zonder', zegt ze. Via het UMCG werd het gezin doorverwezen naar e-NABLE Nederland. Afgelopen mei kreeg Givano zijn eerste Avengers-arm. 'Hij is heel blij met zijn eigen robot-handje. Ook heeft hij de arm al een keer meegenomen naar het kinderdagverblijf om aan de andere kindjes te laten zien. De reacties zijn heel enthousiast en dat doet mij als moeder heel veel goed', sluit Roxanne af.

mooi of oncomfortabel vinden. Ook ontgroeien kinderen een prothese binnen anderhalf à twee jaar. De prothese heeft daarmee een korte levensduur. Dit alles zorgt ervoor dat verzekeraars heel terughoudend zijn om kinderprotheses te vergoeden.'

Wat is het verschil tussen een 3D-geprinte en een medische prothese?

'Het belangrijkste verschil zit in het materiaalgebruik en de prijs. Medische prothesemakers zijn gebonden aan allerlei wetgeving, waardoor zij de prothese niet licht genoeg kunnen maken zodat hij comfortabel is om te dragen. De protheses zijn van staal of metaal, terwijl de 3D-geprinte hand of arm van een lichte kunststof is gemaakt. De productie kost zo'n vijftig euro en hij is daarmee veel goedkoper dan een medische prothese. Bovendien mogen de kinderen de hand of arm naar eigen wens decoreren. Een Spider-Man-, bloemetjes- of Feyenoord-arm bijvoorbeeld.'

Is een 3D-beenprothese ook mogelijk?

'Dat is helaas niet mogelijk. Omdat op een been-

prothese veel meer gewicht rust, zul je ook stalen onderdelen moeten gebruiken om de prothese sterk genoeg te krijgen. Daar kleven meer risico's aan die wij niet nemen.'

Maar een handbrace is dan weer appeltje-eitje!

'Dat klopt! Dankzij donaties hebben we de afgelopen vijf maanden vijftiendertighonderd braces kunnen printen voor gewonde mensen in Oekraïne. Namens de wereldwijde tak van e-NABLE werden we gevraagd of we ons steentje aan de actie konden bijdragen. De eerste braces zijn inmiddels in Oekraïense ziekenhuizen gearriveerd.'

Heel mooi! Tot slot: hoe kunnen mensen e-NABLE Nederland vinden?

'Ouders van kinderen, maar ook nieuwe vrijwilligers kunnen zich aanmelden via de website: www.enabledenederland.nl. Daar kunnen mensen ook de donatieknop vinden.'

OP EEN ANDER BEEN GEZET!

In deze rubriek komen kinderen met een verkorting of amputatie van arm of been aan het woord. Soms schrijven zij zelf over hun leven, meestal doen hun ouders of hulpverleners dat.

Doorzetten en omdenken

'Ik ging door de pijn heen om mijn doelen te bereiken. En hier sta ik dan. Of je nou een lichamelijke beperking hebt of niet, je kunt alles wat je wilt.' Dit zijn de woorden van mijn 18-jarige zoon Guust, die hij sprak tijdens zijn pitch op het uitblinkersgala voor de verkiezingen van de student van het jaar 2023. Guust deed de sportopleiding, heeft dit jaar zijn diploma gehaald en is inderdaad student van het jaar geworden. Door 'doorzetten en omdenken' heeft hij veel bereikt en dat smaakt naar méér! Wanneer je zoon op het podium voor een volle schouwburgzaal staat en met deze woorden de zaal weet te ontroeren kun je alleen maar trots zijn, apetrots.

Geen beperkingen

Doorzetters, dat zijn ze allemaal, de kinderen die ik heb ontmoet in de afgelopen tien jaar dat ik deelnam aan de werkgroep 'Op een ander been gezet'. Het is geweldig om te zien dat iedereen zijn eigen weg weet te vinden. Ik weet nog

goed dat we de eerste buitenbeentjesdag organiseerden. Een van de eerste vragen was of de mensen van de locatie ergens rekening mee moesten houden? Wat kunnen deze kinderen en wat kunnen ze niet? Nicolaas en ik keken elkaar aan en zeiden bijna tegelijk: 'Je hoeft nergens rekening mee te houden. Je zult zien dat er heel veel mogelijk is voor deze doelgroep'. En wat waren ze na afloop verbaasd en wat vonden ze het geweldig om te zien! Er was inderdaad geen beperking te bespeuren, iedereen ging als een speer, het enthousiasme spatte er van af. Wat is het toch geweldig om de verbazing van anderen te zien en te horen.

Afscheid

Ik schreef het al, Guust is inmiddels 18 jaar dus mijn tijd bij de werkgroep zit erop. Het is mooi geweest. Met elkaar hebben we veel leuke activiteiten georganiseerd, veel gedeeld, veel geleerd. Bedankt voor de leuke samenwerking! Het was een mooie tijd. Tot ziens!

Wil je ook eens sfeer proeven tijdens één van de vergaderingen of evenementen? Sluit gerust aan. Je bent meer dan welkom.

WENDY DE ROOIJ

Deel 3

In de zomer is Bilal veel te vinden in het plaatselijke bosbad. Andere kinderen (her-)kennen hem en nemen graag de tijd om hem na te kijken. Kinderen trekken aan de arm van hun ouders en vragen en wijzen: 'Kijk, hij heeft zijn voet aan de achterkant!' of 'Kijk, hij heeft een kort been!'

Ik vraag Bilal wat dit met hem doet, waarop Bilal antwoordt: 'Mama, ze wijzen naar mijn been, maar ondertussen kijken ze naar mijn sixpack'.

LEYLA ÖZ, MOEDER VAN BILAL

Heb jij ook een leuk of ontroerend verhaal? Stuur het op naar redactie@kortermaarkrchtig.com!

Was het een haai?

'Was het een haai?' Een vraag die veel ouders van een kind met een been- of armprothese zullen herkennen. Een ander kind komt naar jullie toe en stelt deze vraag of een variant daarop, met een leeuw of een krokodil... We maken het allemaal mee, die momenten waarop de prothese aanleiding is voor grappige, irritante of ontroerende ervaringen. 'Kort&Krchtig!' is nieuwsgierig en vroeg de leden van 'Op een ander been gezet' naar hún ervaringen. Deze keer het verhaal van Leyla, de moeder van Bilal.

33

Agenda

Van 1 tot en met 3 september 2023

Zeilkamp 10+ Loosdrechtse Plassen
(de inschrijving is al gesloten).

Zaterdag 23 september 2023

Buitenbeentjesdag 2023.
Bij Wilgje Buitensport in Buren
(alle kinderen en ouders hebben
intussen een uitnodiging gekregen).

Feestelijk 25-jarig jubileum van 'Op een ander been gezet'

34

Het is groot feest op het terrein van De Hoogstraat Revalidatie in Utrecht. Voorbijgangers kijken nieuwsgierig over het hek: wat is daar allemaal gaande? Van een afstandje zie je de wapperende vlaggetjes en hoor je de lachende kinderen. Eenmaal de slagboom voorbij loop je als eerste tegen het podium aan waarop vrolijk wordt gezongen. Theatergezelschap Troef zingt de hele dag door en zorgt voor een gezellige stemming. Ze zingen zelfgeschreven kindermuziek, die goed in de smaak valt.

Overall rennen kinderen rond in jurkjes, rokjes en korte broekjes. Het is een warme dag. Als je niet beter wist, waren dit kinderen zoals alle andere. Dat ze allemaal een prothese hebben, is alleen te zien door de korte kleding en in ieder geval niet door de manier waarop ze lopen, rennen, huppelen, jongleren, of, jawel, op het springkussen springen.

Oscar voor beste prothesemaker

De dag begint met een interview met het eerste lid van de werkgroep, Thomas Schellens. Een positief ingestelde man van ondertussen 26 jaar oud die de gasten laat lachen. Dan, onder luid

protest, wordt Bert Voskuil op het podium geroepen. Hij houdt niet van de schijnwerpers. 'We hebben Amerika gebeld, maar daar hadden ze helaas geen Oscar voor beste prothesemaker. Gelukkig hebben we hier een werkplaats die er wél één kon maken', kondigt de gastvrouw aan. Ze overhandigt Bert onder luid applaus een gouden voet op een sokkel.

Do it yourself-smoothiefiets

Als je het podium voorbijloopt sta je onder een tent die een aangename schaduw geeft en waar je op picknicktafels even rustig kunt uitpuffen. Vooral de ouders maken hier dankbaar gebruik van, onder het genot van een smoothie, die je zelf in elkaar kunt 'trappen' op de smoothiefiets. Al laten de meeste ouders liever hun kinderen het harde werk doen.

Levi staat bij de smoothiefiets en snijdt de hele dag fruit voor in de mixer. De fiets zit vernuftig in elkaar: als je trapt, beginnen er allerlei dingen te draaien. Waar de stang van het stuur normaal zit, zit nu een onderdeel van een boormachine, aangesloten op het mesje van de mixer. De blender zit boven op het stuur. Door

Foto's: Charlotte Bon

zelf te trappen laat je de mixer razendsnel draaien en zo heb je binnen no-time een heerlijke smoothie.

Circuskunstjes

Achter de tent leert Jeroen van der Lee van Variëtéma, herkenbaar aan zijn lange rode jas met gouden knopen, circuskunsten aan kinderen. Fietsen, jongleren, koordansen, diablo... Kinderen lachen als ze van het koord afvallen, meestal met zwiepende armen, en glunderen van trots als een kunstje wel lukt. Ze moeten goed oefenen, want ze sluiten de dag af met een heuse demonstratie!

Op het paard

Vlak daarnaast staat Melvin, een selfmade cowboy, die vandaag zijn paard mee heeft genomen. Kinderen kunnen op het paard klimmen en een foto laten maken. Daarna loopt Melvin een rondje met ze. De gezichten van de kinderen die erop zitten zijn haast nog zonniger dan het weer: kijk mij eens mama, ik ben groter dan jij, ik zit op een echt paard! Melvin wil ze ook nog weleens zijn cowboyhoed uitlenen.

Nationale sportteams

Als je genoeg hebt van de warmte, kun je het bruggetje oversteken naar de binnengymzaal. Daar geeft het nationale team van zitvolleyballers vandaag namelijk een demonstratie. De sport-fanaten kunnen vandaag ook nog kijken naar demonstraties van de nationale teams rolstoelhandbal en amputatievoetbal. En als je er dan nog geen genoeg van hebt, kun je, met of zonder prothese, gezekerd de hoogte in op de klimmuur of hardlopen op de hardloopbaan. Maar dat is voor de kleine kinderen, letterlijk, een brug te ver. Laat hen maar smoothies in elkaar fietsen, circusoefeningen doen, op de springtrampoline springen, op het paard zitten en genieten van de gezellige muziek van Troef. Dan is deze dag voor hen al helemaal compleet.

Aan het eind van de dag kon iedereen nog nagenieten onder het genot van een snack van HieperdePieper. Het was een prachtige dag!

HANNAH JIMMINK

Re- vali doen

Revalideren is een werkwoord

Inge Vuijk

Meedoen met een beperking blijkt niet vanzelfsprekend. Je kunt het wel leren! Dit boek geeft een inkijkje in hoe anderen met zo'n grote verandering omgaan. Het biedt tips en handvatten: openingen om te ontdekken wat nu voor jou belangrijk is en hoe je daaraan kunt werken. Het daagt je uit om, samen met de mensen om je heen, je leven (opnieuw) vorm te geven op een manier die bij je past.

'Je leven gaat op z'n kop na een ingrijpende verandering. Je hebt veel vragen en weinig mensen kunnen je een antwoord geven. Dit boek kan je houvast geven om zelf de antwoorden te gaan zoeken.'

Ronald Hertog, voormalig professioneel paralympisch atleet

Bestelwijze

Scan de QR-code of bestel via onderstaande website.

Ook verkrijgbaar via de boekhandel.

Meer informatie: www.rehabacademy.nl

Verkoopprijs € 24,95

ISBN 978 90 822153 73

Zilan

op weg naar Milaan 2026

Doordat NOC*NSF besloten heeft om para-snowboarden niet meer in het focusprogramma op te nemen, zijn er voor mij weinig financiële middelen om een goed trainings- en wedstrijdprogramma in elkaar te zetten. Ik heb in het afgelopen seizoen nog wel getraind maar dat was vooral in Snowworld Zoetermeer en in de sportschool. Alles voornamelijk betaald door mijn ouders. Gelukkig betaalt de Nederlandse Ski Vereniging (NSKiV) nog wel de trainingen en de toegangskaart voor Snowworld, waardoor ik toch nog wat stappen heb kunnen maken en mezelf heb kunnen verbeteren.

Komend seizoen

De eerste week van juli hebben we het seizoen 2022/2023 afgesloten en is het seizoen 2023/2024 aangekondigd. Ondanks de financiële problemen is er vanuit de NSKiV en NOC*NSF aangegeven dat we dit jaar meer gaan doen. We gaan sponsors zoeken, mijn ouders zullen meer bijdragen en ikzelf ook. Het komende seizoen zal er hierdoor hopelijk meer gebeuren en veranderen. Ik ga meer wedstrijden rijden en meer trainen dan vorig seizoen. Het plan is veel wedstrijden te rijden in de German Cup. Dit zijn laagdrempelige wedstrijden in Duitsland die ook gemakkelijker te bereiken zijn. Daarnaast zal ik meer gaan trainen bij Snowworld Landgraaf. Ook ga ik naar een fysiotherapeut die me gaat helpen met oefeningen en training. Ik ga mezelf dan helemaal klaarstomen zodat het goede resultaten oplevert.

Er komen waarschijnlijk twee trainingskampen, één in Landgraaf en één dat samenvalt met de Mentellity Games. Op de Mentellity Games ga ik naast trainen ook laten zien hoe leuk het is om met een beperking te wintersporten. Tijdens deze week worden veel mensen met een beperking in aanraking gebracht met sneeuwsporten.

School

Ik ga in september beginnen met een mbo-opleiding (mbo-breed in Bergen op Zoom). Ik heb daar gekozen voor het onderdeel 'sport' en ben benieuwd wat deze school mij gaat bieden en hoe ik daar ga aarden. Ik heb daar afgelopen week een goed gesprek gehad over wat we gaan doen en wat ze van mij (mogen) verwachten. Nu is het tijd voor vakantie en ga ik extra veel vakantiewerk doen voordat ik met mijn ouders en jongste zusje op vakantie ga!

ZILAN GIJSEN

Veronique Gorter is moeder van Jesslyn (14), Christina (12) en Benjamin (6) en partner van Bas. Benjamin is geboren met fibula aplasie. In deze column vertelt zij over haar belevenissen met Benjamin.

Een nieuwe sport

Benjamin was de afgelopen twee jaar een echte voetbal-fanaat en hij voelde zich bij de mini's helemaal happy. Maar volgend seizoen moet hij naar een 'echt' team en officiële wedstrijden spelen. En daar kwam zijn onzekerheid om de hoek kijken. Hij durft niet naar een ander team, het veilige miniteam verlaten en spelen met leeftijdsgenoten op een bepaald niveau. We merken dat hij toch een beetje last heeft van faalangst. Benjamin is een jongen die goed wil zijn, een meerwaarde wil zijn voor het team. Hij vindt dat hij dat bij een ander team niet is. Met steeds meer tegenzin ging hij naar voetbal. Wat wij hem ook zeiden, wat zijn trainer ook tegen hem zei, het hielp Benjamin niet om door te gaan. Wat moet je dan als ouder? Toch door laten gaan met tegenzin? Omdat hij het kan? Of stoppen? We vonden het erg lastig, want enerzijds geef je dan toe aan zijn onzekerheid en aan de andere kant wil je hem ook niet verdrietig op het veld laten staan. Maar hij werd nu echt te oud voor de mini's.

Skateboarden

Na een hoop wikken en wegen is Benjamin gestopt met voetbal en zijn we op zoek gegaan naar een individuele sport. Een sport waar hij op zijn eigen tempo bezig kan zijn, zonder team, en die hij ook leuk vindt. Inmiddels is Benjamin begonnen met skateboarden bij Burnside in Deventer. Het is mooi om te zien hoe de leraren met hem meedenken en het hem meteen goed aanleren, en dat het hem daarom gemakkelijk afgaat! We zijn verbaasd wat hij allemaal al kan. De andere jongeren zijn dol op hem, hebben respect voor hem en helpen hem waar dat nodig is. En als iets niet lukt? 'Dan passen we toch gewoon zijn skateboard aan', wordt er dan gezegd! Hoe mooi is dat? Benjamin leert steeds meer trucjes, krijgt steeds meer vertrouwen in het board en daarmee ook in zichzelf, wat momenteel zo belangrijk is.

Lang haar

Het is grappig om te zien hoe hij verandert naar een echt skatejongetje. In zijn wijde skatebroeken, Etnies-schoenen en Vans-petjes. Uiteraard is hij al even niet naar de kapper geweest want zijn haar, dat moet lang worden! Net als alle andere koppies in het skatepark!

VERONIQUE GORTER

De mHand Adapt Vrijheid in handbereik

- Houd je gezonde hand vrij, altijd en overal
- Ultralicht en comfortabel
- Unieke en intuïtieve grijpfunctie
- Ideale prothesehand voor dagelijks gebruik

+31 6 485 728 05
info@moveable.nl
www.moveable.nl

VAN MEENEN orthopedie

'Wij maken het gewoon'

Het ontwerpen van een goede prothese, begint met luisteren.
Met meer dan 30 jaar ervaring, liefde voor techniek en een
hart voor de klant helpen wij jou op de beste manier.

Neem contact op voor informatie of een afspraak

- 085-77 37 678
- info@vanmeenenorthopedie.nl
- www.vanmeenenorthopedie.nl

Feest bij de ProtheseAcademie!

Het is alweer september 2023 en dit betekent dat de ProtheseAcademie nu officieel één jaar bestaat! De tijd is voorbij gevlogen en we zijn trots op wat we allemaal in dat jaar hebben bereikt. De academische werkplaats is in volle gang en we vertellen jullie graag over de laatste gebeurtenissen.

Bijeenkomst gebruikerspanel...

Eind juni stond de tweede bijeenkomst van ons gebruikerspanel op het programma, die deze keer plaatsvond in revalidatiecentrum Vogellanden in Zwolle. De bijeenkomst werd afgetrapt met een workshop van onze deelnemende partij Össur. Deze workshop was in eerste instantie gericht op het trainen van fitheid van beenprothesegebruikers, maar ook armprothese- en niet-prothesegebruikers konden meedoen. Tijdens de training deden we oefeningen die onze fitheid en looptechniek verbeterden.

Na deze leerzame en intensieve training begon de vergadering, waarin we alle vragen die we hadden aan ons gebruikerspanel konden voorleggen. Zo hebben we besproken hoe we zoveel mogelijk armen beenprothesegebruikers kunnen bereiken en heeft het gebruikerspanel bepaald wat zij de meest belangrijke onderwerpen vinden die onderzocht moeten worden. Door alle nieuwe informatie hebben wij de aankomende tijd weer genoeg te doen! Mocht u interesse hebben om in de toekomst ook met ons mee te denken in het gebruikerspanel, laat het ons weten via onze website.

Resultaten

De afgelopen maanden hebben studenten van verschillende opleidingen hard gewerkt aan de vragen die gebruikers en zorgprofessionals aan ons hebben gesteld. Zo is een student aan de slag gegaan met de vraag 'Zorgen nieuw ontwikkelde beenprothesecomponenten voor een lager energieverbruik bij de gebruiker?' Zij concludeert dat uit eerder onderzoek nog niet duidelijk blijkt dat het lopen met nieuwe prothesecomponenten minder energie kost. We moeten dus kritisch blijven op deze nieuwe ontwikkelingen en onze verwachtingen niet te hoog stellen. Behalve over ontwikkelingen rond nieuwe prothesen moeten we ook blijven denken over het verbeteren van de conditie van de prothesedragers om vermoeidheid tijdens het lopen met een prothese te verminderen. Een uitgebreide beschrijving en een publiekssamenvatting van deze en andere binnengekomen vragen zijn te vinden op www.protheseacademie.nl.

Mocht u ook een vraag hebben waar u graag een oplossing voor ziet: op onze website staat hoe u deze naar ons toe kunt sturen.

VERENA SCHUURMANS, PROJECTCOÖRDINATOR

De eerste Nederlander met een botverankerde prothese

Theo Verstappen werd in 2009 de eerste Nederlander die een botverankerde beenprothese kreeg. Tot op heden heeft hij nooit spijt gehad van deze beslissing.

Toen Theo op 43-jarige leeftijd zijn been bij een motorongeluk verloor, stortte zijn wereld in. Hij sportte veel, reisde de wereld rond en was verwoed Harley Davidson-rijder. 'Dat is dan nu allemaal over en uit', dacht hij op dat moment.

Het lopen met de kokerprothese, die hij aangemeten kreeg, ging moeizaam. Door de vele huidtransplantaties na zijn ongeluk, was de huid van zijn stomp extra dun en kwetsbaar. Hij kreeg drukplekken en wonden. 'Voor mijn werk moet ik veel lopen over oneffen terrein. Als ik dat met mijn kokerprothese deed, had ik het bloed erin staan aan het eind van de dag. Meer dan een kilometer kon ik niet lopen op een dag en daarna moest mijn stomp dan een paar dagen herstellen.'

Toen hij voor de zoveelste keer bij zijn revalidatiearts was met de huidproblemen, vertelde deze

hem over de mogelijkheid van botverankering. In de jaren 90 was een Zweedse arts hiermee begonnen en langzaam begon de methode terrein te winnen. Ook in Duitsland waren er op dat moment al mensen met een amputatie geholpen met een botverankerd implantaat. Theo ging niet over één nacht ijs. Hij sprak met verschillende artsen en met een Duitse buschauffeur die na het plaatsten van zijn implantaat zijn werk weer gewoon op had kunnen pakken. Dat wilde hij ook, want zijn werk is belangrijk voor hem.

Theo's operaties en revalidatie verliepen vlekkeloos. 'Je moet weer opnieuw leren lopen, maar dat gaat redelijk snel omdat je, anders dan met de koker, weer direct contact hebt met het oppervlak waarop je loopt. Het stoma blijft. Dat maak ik twee keer per dag schoon en ik heb nooit last van infecties gehad.'

15 jaar na de plaatsing van zijn implantaat heeft Theo een eigen bedrijf opgebouwd en reist de wereld weer over. Zijn prothese draagt hij elke dag, de hele dag. Krukken en rolstoel heeft hij nooit bij zich. Dagelijks loopt hij vele kilometers voor zijn werk en in zijn vrije tijd wandelt hij veel met zijn honden. In plaats van hardlopen speelt hij nu golf: 'Hoe slechter je golft hoe beter voor de revalidatie. Dan ben je altijd de bal aan het zoeken.' Gelukkig had hij zijn Harley nog niet van de hand gedaan, want intussen toert hij er weer lustig op los.

BADAL[×]

OTN Implants

Meer informatie over BADAL X vindt u op de website van OTN Implants: www.otnimplants.nl

Weer een scheepslading prothesen naar Kenia!

Als stichting 'Vrienden van de Port Reitz School' ondersteunen wij de Port Reitz School in Mombasa, Kenia. Deze school ligt in het havengebied tussen twee getto's en biedt onderwijs aan kinderen met een beperking, ongeacht religie of herkomst, met als doel het verbeteren van kwaliteit van leven, gezondheid en onderwijs om deze kinderen een betere toekomst te geven. Sinds ons vorige artikel in dit magazine (nr. 29 van maart 2021) is er veel veranderd. Toen bood de school alleen basisonderwijs, maar de nieuwe regering heeft daar de eerste drie jaar middelbaar onderwijs aan toegevoegd. De school heeft inmiddels 317 leerlingen (waarvan 185 kinderen intern) met een meervoudige, mentale of lichamelijke beperking. Daarnaast heeft de school 132 dagscholieren met een sociale beperking.

Mobility Center

De (gewone) gezondheidszorg in Kenia is voor de allerarmsten van zeer slechte kwaliteit en orthopedische hulpmiddelen zijn al helemaal onbetaalbaar en onbereikbaar. Als prothesedragers begrijp ik maar al te goed hoe ongelooflijk belangrijk het is om mobiel te zijn. Vandaar dat wij in 2015 onder leiding van Gijs van Gent, orthopedisch instrumentmaker van OIM in Nijmegen, het Mobility Center (MC) hebben opgericht. In eerste instantie om de kinderen van de school van orthopedische hulpmiddelen te voorzien, maar inmiddels leveren we nu ook gratis hulpmiddelen aan mensen van buiten de school. En niet alleen aan kinderen, maar ook aan volwassenen. Immers, een kind zonder prothese kan nog steeds naar school, maar een volwassene zonder prothese kan niet werken, waardoor alle kinderen uit het gezin niet naar school kunnen. En onderwijs is essentieel voor een betere toekomst.

Rolstoelafdeling

Inmiddels is het MC onder leiding van Jan Linsen (Duitsland) uitgebreid met een rolstoelafdeling. Hier worden rolstoelen gerepareerd en aangepast aan de behoefte van de gebruiker. Misschien moeilijk voor te stellen, maar momenteel is dit in de kustprovincie van Kenia de enige plaats waar rolstoelen kunnen worden onderhouden en gerepareerd. Daarom hebben we een werk-/leertraject opgezet voor dove jongeren in het onderhouden en repareren van rolstoelen.

Prothesecontainer

Ieder jaar gaan Gijs en Jan als vrijwilligers naar Kenia om in het MC de lokale prothesemakers extra kennis bij te brengen en de in een container meegestuurde prothesen, orthesen en rolstoelen te helpen verwerken. We zijn enorm dankbaar voor de inzet van OIM Nijmegen en De Hoogstraat Orthopedietechniek in Utrecht voor het inzamelen van de orthopedische hulpmiddelen. Door deze een tweede leven te geven ontstaan er kansen voor velen. Er is al heel veel bereikt, maar er is nog steeds een heel groot tekort aan gebruikte prothesen, orthesen en rolstoelen voor zowel kinderen als volwassenen. Dus gooi ze alsjeblieft niet weg, maar doneer ze! (Elektronische knieën en armen kunnen we helaas niet gebruiken, omdat onze cliënten tot de allerarmsten behoren en geen elektriciteit hebben.)

Voor meer informatie over het doneren van prothesen en orthesen en over vrijwilligerswerk: www.portreitzschool.eu of info@portreitzschool.eu

WENDY BAARDMAN

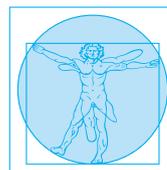
Beenprothese-expertisecentrum

- + High-tec (elektronische) beenprothesen
- + Snel resultaat
- + Extra service met videobeelden en metingen
- + Extra looptraining
- + Inclusief personal beweegcoach
- + Aangemeten in een bijzondere omgeving
- + Second opinions

030 258 1811
 www.prottec.amsterdam
 info@prottec.amsterdam

VOOR ELKAAR!

KORTER MAAR KRACHTIG

Colofon

'Kort&Krachtig!' is een uitgave van de vereniging Kort&Krachtig, dé landelijke vereniging van en voor mensen die een amputatie hebben ondergaan of geboren zijn met een kort been of korte arm. Het blad verschijnt viermaal per jaar en is gratis voor leden en donateurs.

Hoofdredactie: Harry Dietz, redactie@kortermaakrchtig.com
Redacteuren: Rosanne Faber, Hannah Jimmink, Caroline van den Kommer, Annelies van Lonkhuyzen
Columnisten: Jan Geertzen, Veronique Gorter, Karen Koller, Caroline van den Kommer, Hanneke Mooij, Corry van der Sluis
Vormgeving: John de Vries, Vriedesign
Druk: Grafisch Bedrijf Vanderperk Groep BV, Groot-Ammers
Medewerkers aan dit nummer: Robin Atallah, Wendy Baardman, Christiaan Bruil, Nadine Donders, Siebe Doop, Tamara Eleonora, Miriam Fokkema-Ossel, Jan Paul Frölke, Zilan Gijsen, Aniek Kolen, Maaike Lange, Leyla Öz, Cees Pulles, Wendy de Rooij, Verena Schuurmans, Corry van der Sluis, Hanneke van der Velde, Iris van Wijk
Foto cover en 'Interview!': Wilco van Dijen
Aanleveren kopij: de volgende uitgave van 'Kort&Krachtig!' verschijnt rond 1 december 2023. Kopij kan tot 29 september 2023 worden aangeleverd bij redactie@kortermaakrchtig.com
Adverteren: vragen over mogelijkheden en tarieven kunt u sturen naar: redactie@kortermaakrchtig.com

Wilt u ook dit ledenblad 'Kort&Krachtig!' ontvangen? Stuur een e-mail naar: bureau@kortermaakrchtig.com

Lid worden?

Kort&Krachtig is de landelijke vereniging voor mensen met een amputatie en/of aangeboren reductiedefect. Belangrijke speerpunten van de vereniging zijn lotgenotencontact en sociale activiteiten organiseren, voorlichting geven en informatie verstrekken over onderwerpen waar mensen mee te maken krijgen als ze een amputatie hebben ondergaan en/of gebruik maken van een prothese. Daarnaast staat de vereniging garant voor de belangenbehartiging van de leden bij verzekeraars, behandelaars en de overheid. Het lidmaatschap bedraagt € 30,- per jaar. Als u een machtiging voor automatische incasso afgeeft, betaalt u slechts € 25,-. U ontvangt dan vier keer per jaar dit ledenblad en u kunt deelnemen aan alle georganiseerde activiteiten en lotgenotencontacten.

Lidmaatschap van een patiëntenvereniging wordt door de meeste zorgverzekeraars vergoed via het aanvullend pakket. Vraag er naar bij uw zorgverzekeraar.

Aanmelding lidmaatschap!

Stuur een e-mail met uw volledige adres, telefoonnummer, geboortedatum en e-mailadres naar: leden@kortermaakrchtig.com of stuur uw gegevens per post op naar: Kort&Krachtig, Brinkstraat 133-8, 7512 EC Enschede. Aanmelden via de website kan ook. Ga naar: www.kortermaakrchtig.com.

Donateur worden?

Draagt u de vereniging Kort&Krachtig en haar doelstellingen een warm hart toe, dan kunt u ons steunen. Voor € 20,- per jaar bent u al donateur van Kort&Krachtig. Hiervoor ontvangt u vier keer per jaar het ledenblad en bent u van harte welkom op de door de vereniging georganiseerde activiteiten. Uw bijdrage komt geheel ten goede aan al het fantastische werk dat onze vrijwilligers leveren. Uw bijdrage maakt het verschil!

Aanmelden als donateur is mogelijk via de website van de vereniging (www.kortermaakrchtig.com) of u stuurt een e-mail met al uw gegevens naar: leden@kortermaakrchtig.com.

NU LEVERBAAR

Loop gemakkelijker en natuurlijker!

F3 Magnetic AFO

Dynamische Anterieure
Feedback Enkel Voet Orthese

Optimaal Ontworpen
voor Patiënten met
Handvaardigheidsproblemen

Voordelen

Vorm

Handgemaakt en strakke afwerking, de perfecte balans tussen een lichtgewicht constructie en duurzaamheid

Pasvorm

Gemaakt met de eindgebruiker in gedachten, wordt de F3 AFO geleverd in 5 maten met aanpasbare voetplaten voor een ergonomische en goede pasvorm

Functie

Ontworpen om dynamische feedback te leveren tijdens het lopen

De enige magnetische F3-sluiting in de branche

Maakt gebruik van gepatenteerde technologie om de noodzaak van klittenbandriemen en D-ringen te elimineren. Geen geworstel meer met uw AFO, maak uw apparaat eenvoudig vast en los met een enkele magnetische klik

LOTH **fabenim**

ORTHOPAEDIC AND REHAB SUPPLIES

www.lothfabenim.nl

ottobock.

De C-Leg 4 is vernieuwd!

Gebruikers gaven feedback, wij hebben naar ze geluisterd. C-Leg 4 is vernieuwd en verbeterd om je nog meer te ondersteunen in je actieve dagelijkse leven!

- Nog intuïtiever bij afdalen en gaan zitten
- App beschikbaar voor iOS- en Android-apparaten
- Meer personalisatie mogelijk fysiek, visueel en via app
- Gebruiksvriendelijker

Bezoek onze website voor meer informatie over de updates of vraag ernaar bij je orthopedisch adviseur.

Ottobock. The human empowerment company.

#WeEmpowerPeople
www.ottobock.nl